

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103006/I/2024/36124048425814788

**Správa o solventnosti a finančnom stave niektorých
slovenských poisťovní za rok 2022**
(Diplomová práca)

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

**Správa o solventnosti a finančnom stave niektorých
slovenských poisťovní za rok 2022**

(Diplomová práca)

Študijný program: Aktuárstvo

Študijný odbor: Katedra matematiky a aktuárstva

Školiace pracovisko: Katedra matematiky a aktuárstva FHI

Vedúci záverečnej práce: prof. RNDr. Katarína Sakálová, CSc.

Bratislava 2024

Bc. Radovan Konečník

Ekonomická univerzita v Bratislave
Fakulta hospodárskej informatiky

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

- Meno a priezvisko študenta:** Bc. Radovan Konečník
- Študijný program:** aktuárstvo (Jednoodborové štúdium, inžiniersky II. st., denná forma)
- Študijný odbor:** ekonómia a manažment
- Typ záverečnej práce:** Inžinierska záverečná práca
- Jazyk záverečnej práce:** slovenský
- Sekundárny jazyk:** anglický
- Názov:** Správa o solventnosti a finančnom stave niektorých slovenských poisťovní za rok 2022.
- Anotácia:** Cieľom diplomovej práce bude popis a analýza aktuálneho stavu v oblasti solventnosti a finančného stavu niektorých slovenských poisťovní za rok 2022 na základe informácií, ktoré poisťovne zverejňujú v správe v predpísanom formáte každý rok. Správa poskytuje informácie o finančnom zdraví, rizikovom profile a solventnosti poisťovacích spoločností. Túto správu je povinná zverejňovať každá poisťovňa po skončení finančného roka ako súčasť Solventnosť II. Diplomant popíše nariadenie o uvedenej správe, ktoré definuje jej obsah a ilustruje ho na príkladoch niekoľkých poisťovní.
- Vedúci:** prof. RNDr. Katarína Sakálová, CSc.
- Katedra:** KMA FHI - Katedra matematiky a aktuárstva
- Vedúci katedry:** doc. Ing. Michal Páleš, PhD.
- Dátum zadania:** 02.03.2023
- Dátum schválenia:** 14.03.2023
- prof. RNDr. Ľudovít Pinda, CSc.
osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu

PodĎakovanie

Touto cestou sa chcem poďakovať vedúcej diplomovej práce prof. RNDr. Katarína Sakálová, CSc. za jej odborné vedenie, cenné rady a čas, ktorý mi venovala pri vypracovávaní diplomovej práce. Tiež chcem poďakovať Janke, mojej mame a Samovi za pomoc pri práci.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som diplomovú prácu vypracoval samostatne na základe odbornej literatúry uvedenej v zozname použitej literatúry a na základe teoretických a praktických vedomostí získaných počas štúdia.

Dátum

.....

Bc. Radovan Konečník

ABSTRAKT

KONEČNÍK, Radovan: *Správa o solventnosti a finančnom stave niektorých slovenských poisťovní za rok 2022*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra matematiky a aktuárstva FHI. – Vedúci záverečnej práce prof. RNDr. Katarína Sakálová, CSc. – Bratislava:
FHI EU, 2024, 68 strán.

Záverečná práca je vypracovaná na tému *Správa o solventnosti a finančnom stave niektorých slovenských poisťovní za rok 2022*. Cieľom diplomovej práce bol popis a analýza aktuálneho stavu v oblasti solventnosti a finančného stavu niektorých slovenských poisťovní za rok 2022 na základe informácií, ktoré poisťovne zverejňujú v správe o solventnosti a finančnom stave v predpísanom formáte každý rok.

Práca je rozdelená do štyroch kapitol. Obsahuje 4 obrázky, 10 tabuliek a 3 grafy. Prvá kapitola je venovaná súčasnému stavu riešenej problematiky doma a v zahraničí. V jednotlivých podkapitolách sú popísané témy ako: čo je Solventnosť II, regulátory poisťného trhu, Štruktúru projektu Solvency II. Ďalej sú charakterizované všetky 3 piliere Solvency II, Účtovníctvo poisťovní a Požiadavky na zverejnenie Správy o solventnosti a finančnom stave poisťovne. Tretia kapitola popisuje metodiku využitú pre analýzu a spracovanie údajov v tejto práci. Posledná kapitola sa venuje riešeniu cieľov našej práce. Táto kapitola obsahuje výber poisťovní, zber údajov, vypočítanie solventnostnej kapitálovej požiadavky a minimálnej kapitálovej požiadavky. Obsahuje aj popisy, ktoré spôsobili rast a pokles SCR a MCR. Výsledky a zhrnutia záverečnej práce sú popísané v závere záverečnej práce.

Kľúčové slová: poisťný trh, európska poisťná regulácia, Solvency II, SCR, MCR, Správa o solventnosti a finančnom stave, zákon o poisťovníctve

ABSTRACT

KONEČNÍK, Radovan: Report on solvency and financial condition of some Slovak insurance companies for the year 2022. - University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Mathematics and Actuarial Science FHI. - Thesis supervisor prof. RNDr. Katarína Sakálová, CSc. - Bratislava: FHI EU, 2024, 68 pages.

The aim of the thesis was to describe and analyse the current state of solvency and financial condition of some Slovak insurance companies in 2022 on the basis of the information published by insurance companies in the solvency and financial condition report in the prescribed format every year.

The thesis is divided into four chapters. It contains 4 figures, 10 tables and 3 graphs. The first chapter is devoted to the current state of the issue at home and abroad. The subchapters describe topics such as: what Solvency II is, insurance market regulators, the structure of the Solvency II project. Furthermore, all 3 pillars of Solvency II, Accounting of insurance companies and Requirements for the publication of the Solvency and Financial Condition Report of an insurance company are characterized. The third chapter describes the methodology used for data analysis and processing in this thesis. The last chapter addresses the objectives of our thesis. This chapter includes the selection of insurance companies, data collection, calculation of solvency capital requirement and minimum capital requirement. It also contains descriptions that caused the growth and decline of SCR and MCR. The results and summaries of the thesis are described in the conclusion of the thesis.

Keywords: insurance market, European insurance regulation, Solvency II, SCR, MCR, Solvency and Financial Condition Report, Insurance Act

Zoznam skratiek

EÚ – Európska únia

ESFS – Európsky systém finančného dohľadu

EBA – Dohľad nad bankami

ESMA – Dohľad nad cennými papiermi a trhmi cenných papierov

EIOPA – Dohľad nad poisťovňami a dôchodkovým poistením zamestnancov

ESRB – Európska rada pre systémové riziká

SR – Slovenská republika

NBS – Národná banka Slovenska

SCR – solventná kapitálová požiadavka

MCR – minimálna kapitálová požiadavka

BSCR – základná kapitálová požiadavka na solventnosť

SCRoP – kapitálová požiadavka pre operačné riziko

Adj – veľkosť technických rezerv a kapacitu odložených daní kryť straty

IFRS – medzinárodné účtovné štandardy vykazovania

TR – technické rezervy

ORSA – vlastné posúdenie rizika a solventnosti

ERM – Enterprise risk manažment

QRTs – kvantitatívna reportovacia šablóna

ISAB – Rada pre medzinárodné účtovné štandardy

ISAC – Výbor pre medzinárodné štandardy

SFCR – Správa o solventnosti a finančnom stave

O B S A H

Úvod	7
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	8
1.1 Čo je to Solventnosť II	9
1.1.1 História	9
1.2 Regulátory poisťného trhu	11
1.2.1. Zákon o poisťovníctve	12
1.3 Štruktúra projektu Solvency II	13
1.4 Pilier I. – Kvantitatívne požiadavky	14
1.4.1. Solventná kapitálová požiadavka	14
1.4.2. Interný model	16
1.4.2. Minimálna kapitálová požiadavka	17
1.4.3. Aktíva a Pasíva	18
1.5 Pilier II. – kvalitatívne požiadavky	19
1.5.1. ORSA – vlastné posúdenie rizík a solventnosti	22
1.6 Pilier III. – Trhová disciplína, zverejňovanie a vykazovanie	23
1.7 Účtovníctvo poisťovní	26
1.8 Požiadavky na zverejnenie Správy o solventnosti a finančnom stave poisťovne	29
1.8.1. Čo obsahuje správa o solventnosti a finančnej situácii.	29
2 Cieľ práce	31
3 Metodika a metódy skúmania	32
3.1 Zdroje informácií	32
3.2 Metódy skúmania	33
4 Výsledky práce a diskusia	37
4.1 Výber poisťovní na Slovenskom trhu	37

4.2. Zber základných údajov zo zverejnených správ o solventnosti a finančnom stave vybraných poisťovní	40
4.3. Hodnotenie kapitálovej primeranosti na slovenskom trhu	43
4.3.1 Zhrnutia solventnosti	47
4.4. Riziká so vplyvom na kapitálovú požiadavku	51
4.5 Minimálna kapitálová požiadavka	55
4.5.1. Podmienka MCR	56
Zoznam použitej literatúry	61
Zoznam použitých tabuliek, obrázkov a grafov	64

Úvod

Solventnosť poisťovní predstavuje jeden z dôležitých systémov regulácie poisťovní na poistnom trhu EÚ. Solventnosť je symbol finančnej stability v oblasti poisťovníctva. Je to sústava pravidiel a opatrení, ktoré majú za cieľ zabezpečiť, aby poisťovne mali dostatočné finančné rezervy na zvládanie rizík a plnenie svojich záväzkov voči poistníkom v rôznych situáciách. Ide o dôležitý nástroj na ochranu spotrebiteľov, zlepšuje stabilitu finančného systému a zvyšuje transparentnosť v poisťovníctve.

Vznik Solventnosti II bol najmä z dôvodu vysokého počtu krachov poisťovní v 90. rokoch a počas finančnej krízy v roku 2008. Na základe poučenia z histórii poisťovníctva vznikla smernica Solvency II, na zamedzenie ďalším prípadným krachom alebo insolventnosti poisťovní. Dnešný poistný sektor je globalizovaný, navzájom prepojený a viac komplexnejší než kedykoľvek predtým. Nové trendy, ako napríklad digitalizácia, klimatické zmeny, demografické zmeny, konkurencia, technológie, katastrofy všemožného druhu a mnohé ďalšie, vytvorili potrebu pre lepšiu reguláciu a riadenie rizík v tomto odvetví. Táto diplomová práca sa zameriava na správu o solventnosti a finančnom stave vybraných slovenských poisťovní za rok 2022. Téma je nesmierne relevantná nielen pre oblasť aktuárstva, ale aj pre širší finančný sektor a reguláciu poisťovníctva. Cieľom tejto práce je poskytnúť detailný popis a analýzu aktuálneho stavu v oblasti solventnosti a finančného stavu vybraných slovenských poisťovní na Slovenskom poistnom trhu na základe informácií, ktoré tieto spoločnosti zverejňujú v predpísanom formáte každý rok.

Motiváciou pri vypracovaní tejto práce bolo pôsobenie v praxi v oblasti aktuárstva a taktiež skúsenosti nadobudnuté pri práci s auditom jednotlivých poisťovní a zaistovní. Téma záverečnej práce je zaujímavá nielen z hľadiska svojej aktuálnosti, ale aj jej potenciálneho prínosu pre pochopenie a hodnotenie finančnej stability pre budúce pokračovanie v aktuárskej praxi.

Dôležitosť tejto práce spočíva v tom, že poskytne prehľad o solventnosti vybraných poisťovní a ich schopnosti splniť stanovené kapitálové požiadavky. Analýza vývoja solventnej kapitálovej požiadavky a minimálnej kapitálovej požiadavky umožní identifikovať faktory, ktoré ovplyvňujú finančnú stabilitu poisťovní. Výsledkom práce je zhodnotenie splnenia solventnosti vybraných poisťovní, ale aj identifikácia zaujímavých zistení z analýzy údajov o solventnosti, ktoré postihli poisťovne v období roku 2022.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Solvency II vznikla ako reakcia na potrebu modernizácie a zlepšenia regulačného rámca pre poisťovníctvo a poisťný trh v Európskej únii. Predchádzajúca smernica Solvency I už nedokázala adekvátne zohľadniť náročnosť a zložitosť súčasného finančného prostredia a riziká, ktorým poisťovne čelia. Cieľom Solvency II bolo zaviesť komplexný a sofistikovaný prístup k riadeniu rizík v poisťovníctve, čím nastala vyššia stabilita na poisťnom trhu, zvýšila sa ochrana klientov pred prípadnými problémami, ktoré vznikajú pri poisťovacej činnosti.

Od svojho vzniku Solvency II prešla dlhou cestou. Počiatočný návrh sa začal vyvíjať v 90. rokoch a po niekoľkých revíziách bol konečne prijatý v roku 2009. Z dôvodu náročnosti sa začal plne implementovať až od roku 2016. Tento proces bol zložitý a náročný. Po zdĺhavých konzultáciách s rôznymi zainteresovanými stranami bolo nutné zohľadniť rozsiahle technické a legislatívne aspekty pri zavádzaní nového rámca pre spoločnosti na poisťnom trhu.

V súčasnosti Solvency II poskytuje sofistikovaný rámec na riadenie rizík a stanovenie kapitálových požiadaviek pre poisťovne v európskej únii. Ponúka detailné smernice a pravidlá týkajúce sa výpočtu kapitálových požiadaviek, oceňovania aktív a pasív, riadenia rizík, finančnej transparentnosti a spôsoby vykazovania. Tento rámec je založený na princípe ekonomickej solventnosti, čo znamená, že kapitálové požiadavky sú stanovené na základe reálnych rizík, ktorým sú poisťovne vystavené.

Solvency II pomáha pri porovnávaní solventnosti poisťovní nielen v rámci EÚ, ale aj na medzinárodnej úrovni. Jeho štandardizovaný prístup k výpočtu kapitálových požiadaviek a riadeniu rizík umožňuje jednotný pohľad na finančnú stabilitu a solventnosť poisťovní. Týmto spôsobom zlepšuje transparentnosť odvetvia a umožňuje investorom, dozorným orgánom a ďalším zainteresovaným stranám porovnávať a hodnotiť solventnosť rôznych poisťovní.

1.1 Čo je to Solventnosť II

Solventnosť II je implementovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES, ktorá je známa aj ako Solvency II. Táto smernica bola schválená v roku 2009 a jej cieľom je posilniť regulačný rámec poisťovníctva v Európskej únii. Solvency II prinieslo do poisťovníctva v Európe významné zmeny a vytvorilo moderný a komplexný rámec pre riadenie rizík a zabezpečenie solventnosti poisťovní. Významná udalosť pre poisťný trh EÚ je 1. január 2016, pretože vstupuje do platnosti smernica EÚ č. 2009/138/ES Solvency II. [6]

Význam slova Solventnosť (Solvency II) by sme mohli charakterizovať ako ekonomický pojem, ktorý označuje schopnosť podniku hradiť včas, vo výške a na požadovanom mieste všetky splatné záväzky. [19]

Je to smernica, ktorá predstavuje regulačný rámec Európskej únie pre poisťovne, ktoré pôsobia v Európskej únii. Zavedená bola v roku 2016 a nahradila predchádzajúci rámec Solvency I.

Solvency II vyžaduje, aby poisťovne mali dostatok kapitálu na pokrytie potenciálnych strát a rizík a aby mali zavedené vhodné systémy na riadenie rizík. Cieľom je poskytnúť poistencom väčšiu ochranu a zlepšiť stabilitu poisťného sektora. [20]

1.1.1 História

V Európe boli prvé nariadenia týkajúce sa solventnosti vyvíjané už od 70. rokov minulého storočia, kedy boli prijaté tzv. smernice prvej generácie a Rady. Smernice prvej generácie tvorili smernica 79/267/EHS pre životné poistenie a smernica 73/239/EHS pre neživotné poistenie. Tieto smernice boli postupne aktualizované a rozšírené o smernice druhej a tretej generácie. Vzhľadom na neustály vývoj na poisťnom trhu vznikla potreba, aktualizovať tretiu generáciu smerníc. Tak vznikla požiadavka na vytvorenie súčasného výpočtu solventnosti, čoho výsledkom bola reforma schválená Európskym parlamentom a Radou známa aj ako Solvency I Implementácia Solvency I bola pre členské štáty EÚ záväzná od roku 2004. V období finančnej krízy v roku 2008 sa preukázalo, že požiadavky kapitálovej primeranosti obsiahnuté v projekte Solvency I nie sú pre poisťovne postačujúce. Systém regulácie Solvency I nereagoval na nové trendy rozvoja informačných a komunikačných technológií, sofistikované matematicko-štatistické metódy a nové

prístupy k simulácii rizikových scenárov pre potreby vykazovania solventnosti. Stanovoval iba minimálnu požiadavku formou jednoduchého faktorového výpočtu, tzv. požadovanú mieru solventnosti.

Nové pravidlá kapitálových požiadaviek pre poisťovne boli prijaté v dôsledku týchto udalostí a faktorov a boli koncipované v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia, známej ako Solvency II. Napriek tomu, že bola smernica Solvency II schválená už 25. novembra 2009, k aplikovaniu sa pristúpilo až po jej novele, smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/51/EÚ zo 16. apríla 2014, označovanou aj ako Omnibus II, ktorá posunula povinnosť pre členské štáty EÚ implementovať nové kapitálové požiadavky až v termíne od 1. januára 2016.

Dôvod pre oddialenie účinnosti smernice 2009/138/ES bol jej príliš komplikovaný systém požiadaviek so zavádzaním novej regulácie pre poisťovne. Medzi najväčšie novinky danej smernice patrí komplikovaný systém na volatilitu kapitálových požiadaviek (napr. trhové oceňovanie aktív a pasív), vysoké finančné náklady spojené s implementáciou tohto projektu Solvency II (napr. s tvorbou interných modelov, ktoré budú zahŕňať všetky kvantifikované riziká, nové softvérové podpory) a požiadavky na odbornosť a skúsenosti pracovníkov (napr. nutnosť absolvovať školenia pre zamestnancov).

Poslaním projektu Solvency II, je identifikácia a posudzovanie rizík, ktorým sú poisťovne pri výkone svojej činnosti vystavované. Projekt Solvency II umožňuje manažmentu lepšie kontrolovať celkové riziká poisťovne, presnejšie meranie rizika, diverzifikáciu rizika a prenos rizika, čím sa budú môcť poisťovne účinnejšie chrániť pred potenciálnymi škodami a krachom. Projekt Solvency II predpisuje manažmentu presnejšiu kontrolu celkových rizík poisťovne, taktiež usmerňuje diverzifikáciu rizika a možnosti prenosu rizika. Účelom projektu Solvency II sú metódy, na základe ktorých sa budú môcť poisťovne účinnejšie chrániť pred potenciálnymi škodami. Vďaka projektu je zvýšená transparentnosť a otvorenosť v poistnom sektore, čo prispeje k bezpečnejšiemu fungovaniu poistného trhu. Príchodom Solvency II sa obohatil poistný trh o nové poistné produkty a zabezpečil stabilitu celého poistného sektora aj v prípade neočakávaných, resp. mimoriadnych udalostí a výrazne znížil riziko krachu poistného sektora. [8] [14]

1.2 Regulátory poistného trhu

Slovensko vstúpilo do Európskej únie 1. mája 2004 a odvtedy nastali výrazné zmeny v poistnom sektore. Vstup do EÚ priniesol množstvo výhod nielen pre celkovú ekonomiku krajiny, ale aj pre oblasť poistného trhu a poisťovníctva.

Jednou z hlavných výhod členstva v EÚ pre slovenské poisťovne bola možnosť prístupu na rozsiahly a rozmanitý trh celej Únie. Tento krok umožnil slovenským poisťovniam expandovať svoje podnikanie a ponúkať svoje produkty a služby všetkým zákazníkom Európskej únie. Vstup do EÚ znamenal aj podriadenie sa spoločným normám a reguláciám v oblasti poistného trhu, čo pomohlo zvýšiť transparentnosť a stabilitu trhu.

EÚ tvorí rozsiahly trh, čo znamená väčšia konkurencia pre slovenské poisťovne. Poisťovne museli začať zlepšovať a inovovať svoje produkty a služby, aby si udržali konkurenčnú výhodu. Tento tlak na inovácie podporil výberovú možnosť pre spotrebiteľov a taktiež rozvoj poistného trhu na Slovensku.

Okrem toho, vstup do EÚ prispel k väčšej finančnej stabilite na poistnom trhu. Slovenské poisťovne začali profitovať zo silnejších regulačných mechanizmov a dohľadu, čo im pomohlo zlepšiť riadenie rizík a zabrániť vzniku finančných problémov. Od posilnenia integrácie s európskymi partnermi a prijatia nových regulačných mechanizmov sa očakáva, že slovenský poistný sektor bude ďalej prosperovať a prispievať k hospodárskej stabilite krajiny.

V EÚ bol v roku 2011 vytvorený Európsky systém finančného dohľadu (European System of Financial Supervision, ESFS), ktorého úlohou je monitorovať finančný systém EÚ a vykonávať reguláciu a dohľad nad jednotlivými finančnými inštitúciami.

ESFS sa skladá z nasledovných inštitúcií:

- Dohľad nad bankami (European Banking Authority, EBA),
- Dohľad nad cennými papiermi a trhmi cenných papierov (European Securities and Markets Authority, ESMA),
- Dohľad nad poisťovňami a dôchodkovým poistením zamestnancov (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA),
- Európska rada pre systémové riziká (European Systemic Risk Board, ESRB). [14]

Na základe poznatkov, vieme rozdeliť reguláciu Slovenského poistného trhu na štátnu reguláciu a reguláciu EÚ. Štátnu reguláciu realizuje štát, prostredníctvom Ministerstva financií SR. Od roku 2006 vykonáva Národná Banka Slovenska dohľad nad

zaist'ovňami, poisťovňami, pobočkami zahraničnej poisťovne a pobočkami zahraničnej poisťovne mimo EÚ. Reguláciu EÚ realizuje EÚ pomocou vykonávacieho orgánu dohľadu EIOPA. Cieľom orgánu dohľadu EIOPA je harmonizácia regulácie, dohľadu nad štandardmi a postupmi v rámci Európskej únie. EIOPA je poradný orgán Európskej komisie a je hlavný orgán pre implementáciu Solvency II v EÚ. Od roku 2016 inštitúcie NBS a EIOPA fungujú v novom regulačnom systéme Solvency II. [14]

1.2.1. Zákon o poisťovníctve

Poisťovne sa riadia v Slovenskej republike zákonom o poisťovníctve. Zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť od dátumu 1. apríla 2015. Zákon bol vypracovaný Ministerstvom financií Slovenskej republiky na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č.155 z 3. apríla 2013. Zákon o poisťovníctve je kľúčovým právnym predpisom, ktorý reguluje činnosť poisťovní na Slovensku. Bol zavedený v reakcii na prijatie a uplatnenie smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2009/138/ES známej ako Solvency II. Zmeny, ktoré so sebou priniesla smernica Solvency II, boli tak rozsiahle a komplexné, že si vyžiadali zrušenie staršieho zákona o poisťovníctve 8/2008 Z. z. z roku 2008. Zákon bol schválený 3. februára 2015 Národnou radou Slovenskej republiky.

Tento zákon upravuje:

- niektoré vzťahy súvisiace so vznikom, organizáciou, riadením a vykonávaním činnosti poisťovní a zaist'ovní,
- oceňovanie aktív, záväzkov a kapitálových požiadaviek na účely dohľadu,
- reorganizáciu a niektoré vzťahy súvisiace so zánikom poisťovní a zaist'ovní,
- niektoré vzťahy súvisiace s pôsobením poisťovní z iných členských štátov, zaist'ovní z iných členských štátov, zahraničných poisťovní a zahraničných zaist'ovní na území Slovenskej republiky,
- niektoré vzťahy upravujúce výkon dohľadu nad poisťovníctvom. [29]

Zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve tvorí 7 častí:

- Základné ustanovenia,
- Začatie vykonávania poisťovacej činnosti a zaist'ovacej činnosti. Podmienky na začatie vykonávania poisťovacej činnosti,
- Požiadavky na vykonávanie poisťovacej činnosti a zaist'ovacej činnosti,

- Dohľad,
- Osobitné ustanovenia,
- Osobitný režim,
- Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia. [29]

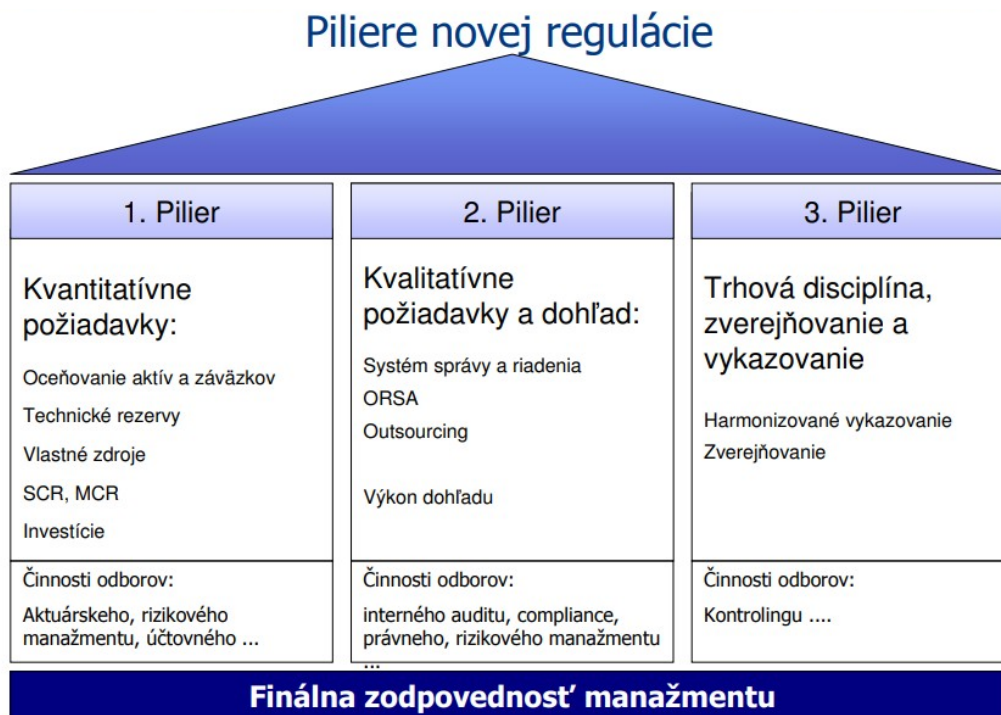
Samotný zákon prechádza neustálymi zmenami, ktoré sú zapracované v jednotlivých úpravách. Od roku 2015 prechádzal zákon rôznymi právnymi úpravami, novelizáciami a doplneniami zákonov. Ako príklad je možné uviesť Zákon č. 340/2020 Z. z., Zákon č. 209/2021 Z. z., Zákon č. 310/2021 Z. z., Zákon č. 309/2023 Z. z. a veľa iných zákonov. Zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve predstavuje kľúčový legislatívny rámec pre fungovanie poisťovníckeho sektora na Slovensku. [29]

1.3 Štruktúra projektu Solvency II

Projekt Solvency II je založený na troch pilieroch:

- I. Pilier je kvantitatívna požiadavka na kapitál vo väzbe na podstupované riziká. Prvý pilier zahŕňa: Oceňovanie aktív a záväzkov, Technické rezervy, Vlastné zdroje, SCR, MCR a Investície. Zúčastňujú sa na ňom dané pracovné odbory ako aktuárske, rizikový manažment, účtovnícke a ďalšie.
- II. Pilier je kvalitatívna požiadavka na systém riadenia rizík, vnútornej kontroly a režimu dohľadu. Druhý pilier tvorí Systém správy a riadenia, ORSA a Outsourcing. Zúčastňujú sa na ňom dané pracovné odbory ako interný audit, compliance, právny a rizikový manažment.
- III. Pilier je trhová disciplína, zverejňovanie a vykazovanie pre potreby regulácie a ostatných používateľov. Spadá sem Harmonizované vykazovanie a Zverejňovanie. Je to úloha odboru Kontrolingu. [12]

Obrázok č. 1 - Piliere solventnosti

Zdroj: NBS dostupné na [12]

1.4 Pilier I. – Kvantitatívne požiadavky

Pre poisťovňu predstavuje prvý pilier hlavne kapitálové požiadavky v rámci projektu Solvency II a meranie rizika. Poisťovne musia mať v držbe taký kapitál, aký je ich rizikový profil, aby mohli garantovať, že majú dostatok finančných zdrojov pre prípad, ak by čelili možným finančným problémom.

Prvý pilier tvorí výpočet týchto kapitálových požiadaviek, ktorý má popísanú metodológiu ohodnotenia aktív a pasív (hlavne časť technické rezervy), kde ohodnocovanie je založené na zásadách trhovo korektného prístupu pre všetky subjekty poisťného trhu. V prvom pilieri sú stanovené dve odlišné kapitálové požiadavky:

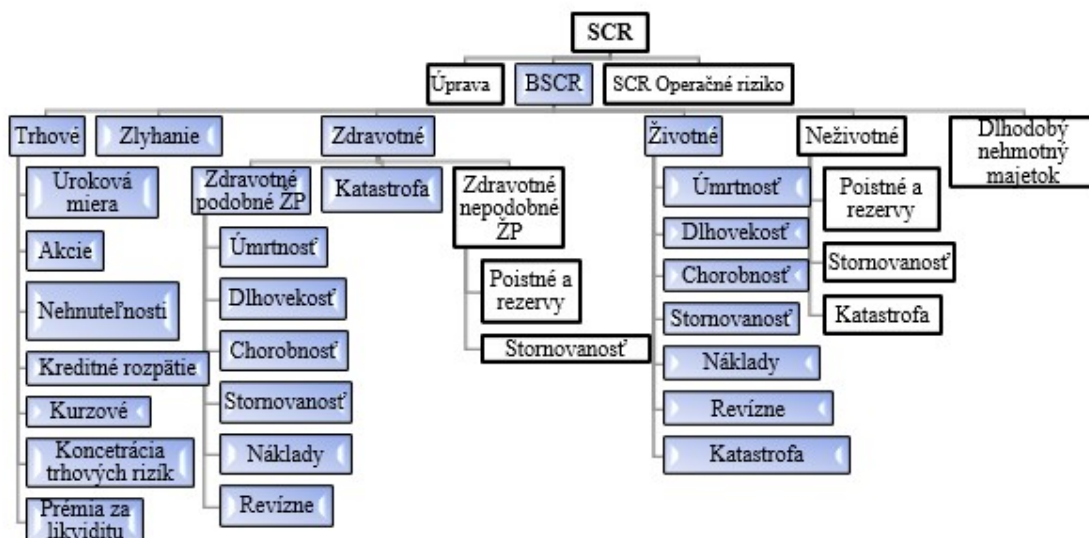
- Solventná kapitálová požiadavka (Solvency Capital Requirements - SCR)
- Minimálna kapitálová požiadavka (Minimal Capital Requirements – MCR)

1.4.1. Solventná kapitálová požiadavka

SCR sa podľa štandardov Solvency II vyráta buď pomocou predpísaného štandardného vzorca alebo pomocou špecifického interného modelu, ktorý musí byť

schválený regulačným orgánom. Na obrázku č. 2 je uvedená vizualizácia všeobecného štandardného vzorca.

Obrázok č. 2 - SCR – všeobecný štandardný vzorec

Zdroj: vlastné spracovanie podľa [14]

Podľa Páleša je SCR vzorec je kalibrovaný tak, aby pokryl všetky druhy rizika, ktoré pôsobia na činnosť poisťovne so spoľahlivosťou 99,5 percent v ročnom horizonte, a je vhodný viac pre malé a stredné spoločnosti s nepríliš komplikovanou štruktúrou (preto je navrhnutý tak, aby pokryl potreby širokého spektra spoločností, a to s dostatočnou presnosťou, transparentnosťou a jednoduchosťou). [14]

SCR vzorec pracuje tak, že zohľadňuje diverzifikačný efekt za pomoci korelácie medzi jednotlivými komponentmi (vzorec spolupracuje s rizikovými modulmi a podmodulmi, viď obrázok č. 2). V štruktúre vzorca, uvedeného na obrázku č. 2, zahŕňajú vyfarbené tabuľky výpočet úpravy zohľadňujúcej kapacitu technických rezerv absorbovať straty. Kapitálová požiadavka na solventnosť, vypočítaná na základe štandardného vzorca, sa zjednodušene vypočíta podľa vzorca:

$$\text{SCR} = \text{BSCR} + \text{Adj} + \text{SCRop}$$

BSCR predstavujú základnú kapitálovú požiadavku na solventnosť, SCROp je kapitálová požiadavka pre operačné riziko a Adj je úprava, ktorá berie do úvahy veľkosť technických rezerv a kapacitu odložených daní kryť straty.

Celkovo môžeme povedať, že SCR vzorec kombinuje základnú kapitálovú požiadavku na solventnosť (BSCR), úpravy zohľadňujúce diverzifikáciu a kapacitu technických rezerv na absorbovanie strát, kapitálovú požiadavku pre operačné riziko (SCROp) a ďalšie úpravy zohľadňujúce veľkosť technických rezerv a kapacitu odložených daní na krytie strát.

Spoločnosť je povinná vypočítať SCR minimálne raz ročne a oznámiť výsledky výpočtu príslušným dozorným orgánom. Zároveň musí mať k dispozícii dostatočný kapitál na krytie aktuálneho odhadnutého SCR, pričom SCR a výška použiteľného kapitálu musia byť pravidelne monitorované. Pri oboch výpočtoch SCR sa uprednostňuje taký výpočet, ktorý bol vykonaný pomocou kvantilových ukazovateľov rizika. Ak nastane pokles v hodnote SCR alebo hodnoty použiteľného kapitálu pod stanovenú normu, regulátor môže zasiahnuť do činnosti spoločnosti. [14]

1.4.2. Interný model

Tento model je vytvorený špecificky pre danú spoločnosť a viac odporúčaný pre veľké poisťovne s nadnárodným rozsahom. Interné modely musia byť schválené orgánmi dohľadu. Poisťovne môžu interný model vytvoriť pomocou zásad, ktoré sú zverejnené napríklad pod EIOPA, avšak obsahujú len všeobecné zásady tvorenia modelov, teda tvorba konkrétnych modelov závisí od spoločnosti a jej aktuárov.

Pri tvorbe úplných alebo čiastočných interných modelov sa kladú dôležité otázky pre vytvorenie modelu:

- konštrukcia,
- pochopenie a rozsah interného modelu,
- predikcia rozdelenia pravdepodobnosti,
- kalibračné normy,
- príčiny a zdroje ziskov a strát,
- overovanie platnosti interného modelu.

Ako bolo spomenuté, po aplikovaní interného modelu do systému spoločnosti sa zaradi medzi riadenia rizík spoločnosti. Tvorba týchto interných systémov využíva metódy a modely teórie rizika. [14]

1.4.2. Minimálna kapitálová požiadavka

Výpočet minimálnej kapitálovej požiadavky je zásadným prvkom hodnotenia finančnej stability poisťovní a zaistovní. Výpočet MCR vychádza zo smernice 2009/138/ES a delegovaného nariadenia EÚ 2015/35. MCR sa chápe ako výpočet, kde je najnižšia prípustná dolná hranica pre solventnosť spoločnosti. Poisťovne a zaistovne sú povinné kryť minimálnu kapitálovú požiadavku na solventnosť použiteľnými základnými vlastnými zdrojmi. Výpočet MCR sa kalibruje so spoľahlivosťou 85 %. Pričom platí, že výpočet nesmie byť vyšší ako 45 % SCR a zároveň nižší ako 25 % SCR. Frekvencia výpočtu je štvrtročná. Porušenie výšky MCR, ktorá stanovuje úroveň kapitálu, ktorú musí mať poisťovňa v držbe, znamená nesplnenie hore uvedených povinností, čo vedie k najvyššiemu kontrolnému zásahu od orgánu dohľadu, a to odobranie licencie.

Podľa smernice Solvency II výpočet MCR prebieha v súlade s nasledujúcimi zásadami:

- vypočíta sa jasným a jednoduchým spôsobom, ktorý umožňuje revíziu jeho výpočtu tak, aby bol auditovateľný,
- MCR zodpovedá výške použiteľného kapitálu, pod ktorou by poisťníci a oprávnené osoby boli vystavené neprijateľnej úrovni rizika,
- lineárna funkcia pre výpočet MCR sa kalibruje na hodnotu v riziku primárneho kapitálu poisťovne či zaistovne na hladine spoľahlivosti 85% v časovom horizonte jedného roka.

Minimálna kapitálová požiadavka na solventnosť je stanovená ako lineárna funkcia, ktorá zohľadňuje tieto premenné po znížení o podiel zaistenia:

- množstvo technických rezerv,
- predpísané poistné,
- rizikový kapitál,
- množstvo odložených daní,
- administratívne náklady.

Poisťovne, zaistovne, pobočky zahraničných poisťovní a zaistovní majú povinnosť bez zbytočného odkladu informovať NBS, ak prestali spĺňať minimálnu kapitálovú

požiadavku na solventnosť alebo im hrozí, že ju nebudú spĺňať v priebehu troch po sebe nasledujúcich mesiacov. Sú povinné vypracovať a predložiť ozdravný finančný plán. Ak nesplnia svoj ozdravný plán, NBS môže na poisťovňu uviesť nútenú správu. [14] [15]

1.4.3. Aktíva a Pasíva

Pilier I. sa zaoberá oceňovaním aktív a pasív, pričom dôležitou zásadou je, že poisťovne musia vykazovať tieto položky v súlade s medzinárodnými účtovnými štandardmi (International Financial Reporting Standards, IFRS). V súlade so smernicou Solvency II sa hodnota aktív a pasív stanovuje na základe ich reálnej hodnoty, čo sa dosahuje prostredníctvom vhodných oceňovacích metód. Tento prístup k hodnoteniu aktív a pasív je dôležitým aspektom Solvency II a obsahuje zásady, ktoré sa musia dodržiavať.

Je dôležité poznamenať, že najväčšia pozornosť sa venuje oceňovaniu pasív, najmä technických rezerv, ktoré sú hlavným typom pasív v bilancii poisťovní. Technické rezervy sú určené na pokrytie budúcich záväzkov spojených s jednotlivými poistnými produktmi a z právneho hľadiska predstavujú dlh voči klientom. Prístup k hodnoteniu technických rezerv sa líši medzi tradičnými metódami a metódami podľa Solvency II. Podľa Solvency II sú technické rezervy stanovené ako najlepší odhad záväzku a rizikovej marže, ak nie sú spoľahlivo replikovateľné pomocou finančných nástrojov.

Vlastné zdroje spoločnosti sú rozdelené do dvoch kvalitatívnych kategórií, ktoré majú významný vplyv na pokrytie požiadaviek na solventnosť kapitálu a minimálnych požiadaviek na základný a doplnkový kapitál. Pre účely aktúarov sa vlastné zdroje interpretujú ako rozdiel medzi hodnotou trhových aktív a hodnotou trhových pasív. [14]

Pre komplexný pohľad a lepšie pochopenie aktív a pasív bola vytvorená tabuľka č. 1.

Tabuľka č. 1 - Aktíva a Pasíva

Doplňkový kapitál	Kapitálový prebytok		
Základný kapitál	SCR a MCR		
	Pasíva absorbujúce straty		
Aktíva kryjúce pasíva	Ďalšie pasíva		
	TR vypočítané ako celok	Riziková marža	
		Najlepší odhad	
Aktíva	Pasíva		

Zdroj: vlastné spracovanie podľa [14]

1.5 Pilier II. – kvalitatívne požiadavky

V rámci druhého piliera smernice Solvency II sa požaduje, aby poisťovne vyvinuli vhodné kontrolné mechanizmy a systémy riadenia rizík, ktoré sú prispôsobené obchodnej štruktúre a rizikovému profilu spoločnosti. Tieto mechanizmy zahŕňajú posilnenie úlohy predstavenstva, monitorovanie výsledkov externého auditu, diskusie dohľadu s manažmentom, vyhlásenie investičných pravidiel a ďalšie. Okrem toho je dôležité informovať dozorný orgán o týchto opatreniach a krokoch. Orgány dohľadu vyžadujú správu o vlastnom posúdení rizika a solventnosti (ORSA), čo umožňuje využitie vykazovania solventnosti nielen pre orgány dohľadu, ale aj pre interné účely poisťovateľa, ako je riadenie aktív a pasív, analýza poistného obchodu a plánovanie budúcich zmien. Pri riadení rizík v podniku sa využívajú metódy Enterprise risk manažmentu, ktoré pomáhajú organizáciám udržiavať si povedomie o existujúcich rizikách, ktorým môže čeliť. Manažment rizík pomáha identifikovať a riešiť vznikajúce strategické, prevádzkové a finančné riziká a riziká súvisiace s dodržiavaním predpisov.

Dohľad, ktorý sa skladá z regulačného a kontrolného procesu, má kľúčový význam. Funkčnosť systému Solvency II výrazne závisí od konzistentnej implementácie zo strany dozorných orgánov a tiež od interného systému poisťovne. Solvency II presne definuje právomoci dohľadu a aj to, ktoré dôležité informácie musia poisťovne predkladať kontrolným orgánom dohľadu pri procese kontroly. [14]

Systém správy a riadenia poisťovne

Systém správy a riadenia poisťovní deklaruje formálne požiadavky pre ich riadiace a kontrolné systémy. Patria sem kľúčové funkcie:

- požiadavky na odbornosť a vhodnosť osôb, ktoré riadia poisťovňu alebo majú iné kľúčové funkcie,
- riadenie rizík,
- vnútorná kontrola,
- vnútorný audit,
- funkcia aktuára,
- externé zaistenie služieb alebo činnosti.

Odbornosť a vhodnosť osôb

Pojem odbornosť znamená, že osoby musia počas výkonu svojej funkcie spĺňať požiadavky stanovené smernicou, medzi ktoré patria primeraná odborná kvalifikácia, znalosti a skúsenosti pre zabezpečenie spoľahlivého a obozretného riadenia poisťovne. Vhodnosť predstavuje bezúhonné osoby s dobrou povestou. Poisťovne sú povinné informovať orgány dohľadu o každej zmene vo svojom vedení, vrátane informácií týkajúcich sa posúdenia, že nové osoby spĺňajú požiadavky na odbornosť a vhodnosť.

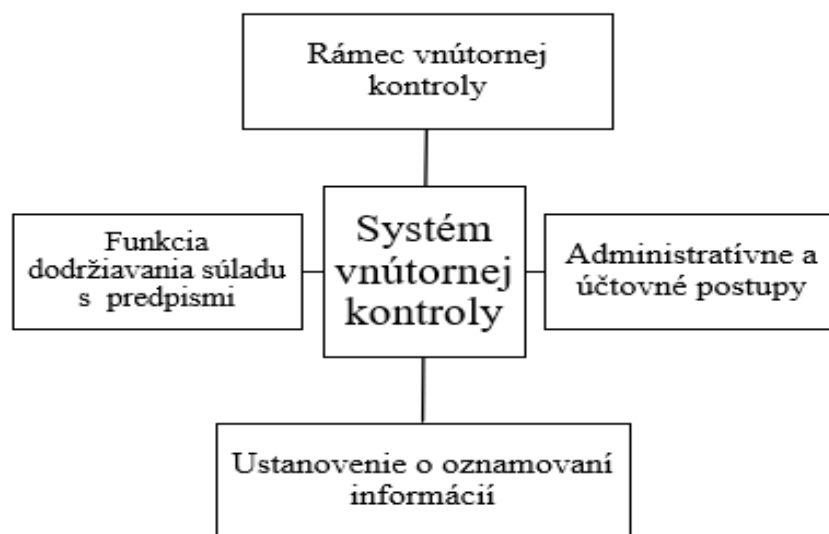
Riadenie rizík.

Poisťovne sú povinné zaviesť efektívny a účinný systém riadenia rizík, ktorý zahŕňa stratégie, procesy a postupy na neustále zisťovanie, meranie, monitorovanie, riadenie a oznamovanie rizík, ktorým sú vystavené alebo by mohli byť vystavené. Tento systém musí byť účinný a integrovaný do organizačnej štruktúry poisťovne. Zahŕňa rôzne

oblasti, ako je upisovanie rizík, riadenie aktív a záväzkov, investície, riadenie likvidity a operačného rizika, ako aj techniky zmiernovania rizika. Súčasťou tohto systému je aj vlastné posúdenie rizika a solventnosti, ktoré je dôležitou súčasťou obchodnej stratégie poisťovne. Vlastné posúdenia rizík musia byť pravidelne aktualizované. Bezodkladne majú povinnosť informovať dozorný orgán o výsledkoch posúdenia rizík.

Systém vnútornej kontroly

Obrázok č. 3 - Systém vnútornej kontroly

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa [8]

Vnútorný audit

Poisťovne musia zabezpečiť efektívnu funkciu vnútorného auditu, ktorá bude posudzovať, či sú systémy vnútornej kontroly a ostatné prvky systému riadenia a správy primerané a účinné. Je dôležité zdôrazniť, že táto funkcia musí byť objektívna a nezávislá od operačných funkcií. Všetky zistenia a odporúčania z vnútorného auditu musia byť nahlásené príslušným orgánom správy, vedeniu alebo kontrolnému orgánu, ktorý bude mať za úlohu prijať a zabezpečiť realizáciu príslušných opatrení.

Funkcia aktuárov

Funkciu aktuárov vykonávajú osoby zodpovedné za aktuárske výpočty poisťovne, ktoré by mali mať dostatočne odborné znalosti a skúsenosti v oblasti poisťnej a finančnej

matematiky. Tieto znalosti musia byť primerané povahe, rozsahu a zložitosti rizík poisťovne. Úlohou aktúarov je koordinovať výpočet technických rezerv, zabezpečiť primeranosť používaných metodík a modelov, posúdiť kvalitu použitých údajov, porovnať odhady s realitou, poskytnúť informácie dozorným orgánom a vyjadriť stanovisko k výpočtu technických rezerv. Taktiež majú dohliadať na tento výpočet, vyjadriť stanovisko k celkovej koncepcii upisovania a zaujať stanovisko k vhodnosti zaistných zmlúv. Ďalšou ich úlohou je prispievať k efektívnemu vykonávaniu systému riadenia rizík, najmä pokiaľ ide o identifikáciu rizík, ktoré ovplyvňujú výpočet kapitálových požiadaviek.

Externé zaistenie služieb alebo činností

Podstatou externého zaistenia služieb alebo činností je, že poisťovne zostávajú plne zodpovedné za splnenie všetkých svojich povinností, aj keď zveria vykonávanie funkcií alebo poisťovacích činností inej osobe. Avšak, vykonávanie kritických alebo dôležitých operačných činností externým spôsobom sa neodporúča z niekoľkých dôvodov, ako napríklad: zhoršenie kvality manažmentu a riadenia podniku, nadmerné zvýšenie operačného rizika, obmedzenie schopnosti dozorných orgánov kontrolovať dodržiavanie záväzkov voči podniku a taktiež ohrozenie nepretržitého poskytovania uspokojivej služby klientom. Poisťovne musia včas informovať dozorné orgány o plánovaní externého zaistenia kritických alebo dôležitých činností. [8]

1.5.1. ORSA – vlastné posúdenie rizík a solventnosti

ORSA (Own Risk and Solvency Assessment) je proces, ktorý poisťovne používajú na hodnotenie a riadenie svojich rizík, s cieľom zabezpečiť svoju dlhodobú solventnosť a finančnú stabilitu. Tento proces zahŕňa:

- všetky požiadavky na solventnosť s prihliadnutím na individuálny rizikový profil, schválené limity v rozsahu rizík a obchodnej stratégie poisťovne,
- neustále dodržiavanie kapitálových požiadaviek a požiadaviek týkajúcich sa technických rezerv podľa Solvency II,
- rozsah, ktorým sa rizikový profil spoločnosti odchyľuje od predpokladov k SCR vypočítanej štandardným vzorcom alebo čiastočným či úplným interným modelom,
- stresové testovanie a analýza scenárov.

Vlastné posúdenie rizík a solventnosti ORSA je neoddeliteľnou súčasťou obchodnej stratégie spoločnosti a pravidelne sa zohľadňuje pri strategických rozhodnutiach. Spoločnosť je povinná informovať orgány dohľadu o výsledkoch ORSA bezodkladne po každej zmene svojho rizikového profilu, pričom tento proces je priamo definovaný v zákone o poisťovníctve, konkrétne v paragrafe § 26. Dôležité je tiež spomenúť, že ORSA kladie dôraz na kľúčovú úlohu manažmentu v riadení poisťovne a je zdokumentovaný vo forme Správy o ORSA.

Hlavnými princípmi ORSA teda sú:

- aktívna účasť manažmentu na chode poisťovne,
- využitie výsledkov pre strategické rozhodovanie,
- pravidelný proces zahŕňajúci posúdenie všetkých rizík,
- podrobná dokumentácia. [14]

1.6 Pilier III. – Trhová disciplína, zverejňovanie a vykazovanie

Jednou z priorít systému regulácie Solvency II je podporovať informačnú otvorenosť zo strany poisťovní a zaistovní. Typickým znakom Solvency II je povinnosť poisťovacej inštitúcie zverejňovať objektívne informácie o svojich obchodných činnostiach a finančnej situácii z dôvodu väčšej transparentnosti. Poisťovňa generuje veľké množstvo správ a výkazov. Orgány dohľadu očakávajú, že vzhľadom na podrobnejšie zverejňovanie údajov o činnostiach poisťovní a zaistovateľov budú nútené, prísnejšie a dôslednejšie dodržiavať pravidlá stanovené orgánmi dohľadu. Cieľom je zvýšenie transparentnosti, zosúladienie účtovných pravidiel a posilnenie porovnateľnosti v prístupoch k rôznym poisťovniam, spomedzi ktorých treba zdôrazniť:

- pravidelnú správu orgánom dohľadu,
- verejnú ročnú správu o solventnosti a finančnej situácii spoločnosti,
- správu orgánom dohľadu o vlastnom posúdení rizika solventnosti,
- kvantitatívne reportovacie šablóny,
- správu aktuárskej funkcie.

Orgán dohľadu NBS požaduje, aby poisťovne a zaistovne pravidelne predkladali informácie, ktoré sú nevyhnutné pre účely dohľadu, ako sú:

- Popis obchodnej činnosti a výkonnosti, popis systému správy, hodnotenia vhodnosti systému správy z hľadiska rizikového profilu danej poisťovne/zaistovne, popis metód a predpokladov ocenenia aktív a záväzkov medzi Solventnosťou II a účtovníctvom.
 - Prijaté rozhodnutia, ktoré vyplývajú z výkonu ich práv a povinností dohľadu.
- Všetky informácie, ktoré orgánom dohľadu poskytnú poisťovne alebo zaistovne, musia obsahovať kvalitatívne a kvantitatívne prvky, údaje z interných alebo externých zdrojov, historické alebo predpokladané prvky. [14]

Správa o solventnosti a finančnej situácii

Projekt Solvency II stanovuje požiadavky na zverejňovanie informácií vo forme správy o solventnosti a finančnej situácii spoločnosti, ktorá zahŕňa obsah, použiteľné zásady, proces aktualizácie a ďalšie informácie, ako aj koncepciu a schválenie tejto správy. Správa o solventnosti a finančnej situácii musí obsahovať nasledujúce informácie:

- popis činnosti a výkonnosti poisťovne alebo zaistovne,
- popis riadiaceho a kontrolného systému a posúdenie rizikového profilu poisťovne alebo zaistovne,
- popis vystavených rizík, koncentrácia rizík, zníženie rizík,
- popis samostatne pre aktíva, technické rezervy a záväzky,
- popis riadenia kapitálu. [27]

Vlastné posúdenie rizika

ORSA je jedna z najdôležitejších správ pre orgány dohľadu, pretože vysvetľuje minulé obdobia, ale zároveň zahŕňa predpoklady a plány do budúcnosti, vypracovanie rôznych scenárov a variantov, vývoje s vyhodnotením ich dopadu na solventnosť a kapitálové vybavenie spoločnosti. Orgány dohľadu vyžadujú, aby ORSA obsahovala:

- opis spôsobu riadenia spoločnosti a kontext podniku - opis právnej a organizačnej štruktúry, trhového prostredia a hlavných podnikateľských činností,
- stratégia rizikového manažmentu a ochota podstupovať riziká a opis toho, ako ERM podporuje podnikanie, stanovený rizikový apetít a jeho vyhodnotenie,
- riadenie ERM opis opatrení na riadenie rizík, prostredia a opis hlavných procesov (dokumentov) riadenia rizík. Tiež proces ERM, kde je podstatný opis procesu riadenia

rizík v spoločnosti a postupov na identifikáciu, hodnotenie, kontrolu a stanovenie priorít jednotlivých rizík,

- kapitál a solventnosť - aktuálna kapitálová a solventnostná pozícia a výhľad kapitálu a solventnosti,
- stresové testovanie a scenáre a plán kapitálu a likvidity,
- integrácia rizík a kapitálu do prevádzkových činností a vyhodnotenie kľúčových zmien oproti predchádzajúcemu obdobiu,
- nezávislé hodnotenie procesu ORSA. [23]

Kvantitatívne reportovacie šablóny

Quantitative Reporting Templates (QRTs), sa poskytujú ako doplnok k stanoviskám pre orgány EIOPA k preskúmaniu Solventnosti II od roku 2020. Podávajú sa ročné a štvrťročné výkazy. QRTs sú výkazové formuláre, ktoré používajú poisťovne a zaist'ovne na reportovanie kvantitatívnych údajov orgánom dohľadu v rámci Solvency II. QRTs slúžia ako nástroj na poskytovanie podrobných informácií o rôznych aspektoch podnikania poisťovní, vrátane finančnej pozície, expozície voči rizikám a požiadaviek na kapitál solventnosti. Tieto formuláre pokrývajú širokú škálu kvantitatívnych údajov, ako sú položky v rozvážnej tabuľke, prémie, škody, investície a expozície voči rizikám. Vďaka štandardizovaniu QRTs môžu dozorné orgány zhromažďovať konzistentné a porovnateľné údaje od poisťovní, čo im umožňuje efektívne posudzovať finančnú stabilitu, rizikový manažment a pozície solventnosti poisťovní. Tento štandardizovaný rámec na reportovanie si kladie za cieľ zvýšiť transparentnosť, zodpovednosť a dohľad nad rizikami v poisťovníctve a predísť tak novej insolventnosti poisťovne. [17]

Správa aktuárskej funkcie

Je písomná a dôkazová správa, ktorá sa predkladá predstavenstvu aspoň raz ročne. Držiteľ aktuárskej funkcie zdokumentuje úlohy, ktoré vykonal. Vo všeobecnosti predkladá a vysvetľuje nasledujúce úkony:

- Detailné vysvetlenie úloh, zodpovedností a organizácie aktuárskej funkcie v rámci poisťovne.

- Popis použitých metód a predpokladov: Informácie o metódach a predpokladoch používaných pri výpočte technických rezerv a iných aktuárskych hodnôt.
- Hodnotenie modelov a predpokladov: Hodnotenie presnosti a vhodnosti používaných modelov a predpokladov, vrátane ich citlivosti na zmeny.
- Postupy a procesy riadenia rizík: Popis postupov a procesov na riadenie rizík súvisiacich s aktuárskymi výpočtami a predpokladmi.
- Zhodnotenie solventnosti a finančnej stability: Analytické zhodnotenie solventnosti a finančnej stability poisťovne na základe aktuárskych výpočtov a predpokladov.
- Ďalšie informácie a požiadavky: Prípadné ďalšie informácie alebo požiadavky na obsah správy definované regulatívnymi požiadavkami Solvency II. [22]

1.7 Účtovníctvo poisťovní

Podľa Páleša je základnou zásadou účtovníctva je, aby účtovná uzávierka poskytovala len verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, o výsledkoch hospodárenia účtovnej jednotky, a bola východiskom pre vznik *medzinárodných štandardov finančného vykazovania (IFRS)*. Organizácia vytvárajúca tieto štandardy je *Rada pre medzinárodné účtovné štandardy (International Accounting Standards Board, IASB)*, sídli v Londýne a svoju činnosť začala v roku 2001. Predchodcom tejto organizácie bol *Výbor pre medzinárodné štandardy (International Accounting Standards Committee, IASC)*, ktorý bol založený v roku 1973. Hlavným cieľom IFRS je zostaviť finančné výkazy obsahujúce informácie, ktoré sú transparentné a porovnateľné v celosvetovom meradle. [14]

Poisťovníctvo sa líši od ostatných podnikateľských aktivít svojimi špecifikami, a preto je nevyhnutné tieto rozdiely zohľadniť aj v rámci noriem IFRS. Tento potrebný dôraz na poisťné zmluvy viedol k vytvoreniu štandardu IFRS 4 - Poisťné zmluvy, ktorý bol schválený v marci 2004 ako prvá etapa projektu medzinárodných noriem týkajúcich sa poisťných vzťahov. Účinnosť štandardu IFRS 17 nastala 1. januára 2023.

Poisťovne majú osobitný charakter, napríklad v nakladaní s cudzími finančnými prostriedkami, čo sa odráža aj v zákone o poisťovníctve a príslušnej národnej legislatíve. Tieto právne predpisy stanovujú špecifické požiadavky na riadenie a organizáciu poisťovní, ktoré sa odlišujú od iných podnikateľských subjektov.

Štruktúra aktív a pasív v účtovnej súvahe poisťovní odráža špecifické usporiadanie majetku a záväzkov. Účtovná osnova nie je jednotne predpísaná pre všetky poisťovne, pretože každá z nich ju zostavuje individuálne podľa svojich potrieb a podľa noriem IFRS, kde nie sú stanovené povinné účtové triedy, názvy ani čísla účtov.

Tabuľka č. 2 ukazuje možnú štruktúru výkazu časti závierky poisťovne.

Tabuľka č. 2 - Štruktúra súvahy poisťovne

Nehmotný majetok	Základné imanie
Hmotný majetok	Emisné ážio
Aktíva s pasívom na užívanie	Zákonný rezervný fond
Obstarávacie náklady na poistné zmluvy	Oceňovacie rozdiely
Pohľadávka z odloženej dane z príjmov	Nerozdelený zisk minulých rokov
Pohľadávka zo splatnej dane z príjmov	Čistý zisk za účtovné obdobie
Aktíva zo zaistenia	Vlastné imanie spolu
Ostatné aktíva	
	Rezervy vyplývajúce z poistných zmlúv a finančného umiestnenia v mene poistených
Pohľadávky z poistenia	Rezerva na finančné umiestnenie v mene poistených
Dlhové cenné papiere v amortizovanej hodnote	Finančné záväzky z finančného umiestnenia v mene poistených
Finančné aktíva v reálnej hodnote preceňované cez iný komplexný výsledok	Ostatné rezervy
Finančné aktíva na obchodovanie	Záväzok z odloženej dane z príjmov
Finančné umiestnenie v mene poistených	Lízingový záväzok
Finančné aktíva v reálnej hodnote preceňované cez výkaz ziskov a strát – „overlay approach“	Záväzky z poistenia
Terminované vklady	Pasívne časové rozlíšenie
Peniaze a účty v bankách	Ostatné záväzky
Aktíva spolu	Záväzky spolu
	Vlastné imanie a záväzky spolu

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa [14]

Tabuľka č. 3 ukazuje možnú štruktúru výkazu časti závierky poisťovne.

Tabuľka č. 3 - Štruktúra ziskov a strát poisťovne

Predpis poistného
Poistné postúpené zaistovateľom
Čisté zaslúžené poistné
Úrokové výnosy
Výnosy z provízií a poplatkov
Ostatné výnosy
Zisk/(Strata) z predaja a precenenia finančných aktív
Výnosy z dividend
Výnosy spolu
Poistné plnenia
Podiel zaistovateľa na poistných plneniach
Zmena stavu rezerv na poistné plnenia
Podiel zaistovateľa na rezervách na poistné plnenia
Zmena stavu ostatných rezerv z poistenia
Podiel zaistovateľa na ostatných rezervách z poistenia
Čisté poistné plnenia
Úrokové náklady
Náklady na provízie a poplatky
Strata z prepočtu cudzích mien
Ostatné prevádzkové náklady
Čisté opravné položky finančných aktív
Náklady spolu
Zisk pred zdanením
Daň z príjmov
Čistý zisk za účtovné obdobie

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa [14]

Účtovná závierka zostavená za príslušné obdobie podľa Medzinárodných štandardov finančného výkazníctva v znení prijatom Európskou úniou obsahuje:

- súvahu, tiež pod názvom výkaz o finančnej situácii,
- výkaz ziskov a strát a iného komplexného výsledku,
- výkaz zmien vo vlastnom imaní,

- výkaz peňažných tokov,
- poznámky k účtovnej závierke,
- prílohou je tiež správa nezávislého audítora. [14]

1.8 Požiadavky na zverejnenie Správy o solventnosti a finančnom stave poisťovne

Správa o solventnosti a finančnom stave poisťovne je verejne publikovanou správou pripravenou manažmentom poisťovne v súlade s legislatívnymi požiadavkami vyplývajúcimi zo Zákona o poisťovníctve č. 39/2015 Z.z. a implementácie Delegovaného nariadenia Komisie EÚ č. 2015/35. V SFCR sa dodržiava predpísaná štruktúra a forma zverejnenia stanovená v článkoch 290 až 303 tohto nariadenia. Správa o solventnosti a finančnom stave poisťovne poskytuje jasné, stručné a preukazné informácie o finančnom stave a výkonnosti poisťovne v oblasti upisovania a investícií, systéme správy a riadenia, o smeroch vývoja rizikového profilu poisťovne, oceňovania technických rezerv a iných finančných položiek využívaných pri riadení kapitálu a kapitálovej primeranosti poisťovne. Správa musí byť zverejnená najneskôr do 14 týždňov po ukončení finančného roka poisťovne na webovej lokalite poisťovne, na ktorej informuje o svojej činnosti, kde musí byť dostupná po dobu 5 rokov. Na vyžiadanie sa musí poskytnúť elektronická kópia správy každej osobe, ktorá o to požiada.

1.8.1. Čo obsahuje správa o solventnosti a finančnej situácii.

- v článkoch 290 a 291 sú popísané štruktúry a významnosť informácií,
- obsah správy je priamo určený v nariadení (čl. 292), obsahuje jasné a stručné zhrnutie s opisom významných zmien, činnosť a výkonnosť,
- čl. 293 obsahuje informácie týkajúce sa činnosti a výkonnosti poisťovne, kvalitatívne a kvantitatívne informácie týkajúce sa:
 - a) výkonnosti poisťovne na súhrnnej úrovni ako a na úrovni jednotlivých významných skupín činnosti a geografického členenia aktivít, informácie podľa účtovnej závierky poisťovne,
 - b) výkonnosti investícií poisťovne ako sú príjmy a výdavky, zisky a straty, sekuritizácia, systém správy a riadenia,

- čl. 294 obsahuje informácie týkajúce sa štruktúry správneho, riadiaceho a kontrolného orgánu poisťovne, informácie o koncepciách odmeňovania a koncepcie "odbornosti a vhodnosti", opis systémov správy a riadenia najmä systém riadenia rizík, systému vlastného posúdenia rizika, systém vnútornej kontroly, opis spôsobu ako sa vykonáva aktuárska funkcia, opis koncepcie zverenia výkonu činností externým subjektom,
- čl. 295 obsahuje kvalitatívne a kvantitatívne informácie týkajúce sa rizikového profilu podľa jednotlivých kategórií rizika: upisovacie, trhové, kreditné, riziko likvidity, operačné a iné významné riziká, expozície voči týmto rizikám, informáciu o koncentráciách a opisy použitých metodík, o predpokladoch a výstupoch záťažového testovania, testovania citlivosti, oceňovanie na účely solventnosti,
- čl. 296 obsahuje všetky informácie týkajúce sa oceňovania aktív, technických rezerv a iných záväzkov na účely solventnosti. Ďalej najmä použité predpoklady, metódy a spôsob riadenia kapitálu,
- Čl. 297 obsahuje informácie o vlastných zdrojoch poisťovne, o koncepciách a stratégii riadenia vlastných zdrojov, o kapitálovej požiadavke na solventnosť a minimálnej kapitálovej požiadavke, informácie o používaní interného alebo čiastočného interného modelu a informácie o nedodržaní minimálnej kapitálovej požiadavky alebo zásadného nedodržania kapitálovej požiadavky na solventnosť, rozdiely medzi vlastným kapitálom v účtovnej závierke a prebytkom aktív nad záväzkami pre účely solventnosti,
- čl. 298 tvorí popis o dodatočných dobrovoľne poskytnutých informáciách,
- čl. 300 obsahuje lehoty zverejňovania SFCR,
- čl. 301 spôsoby zverejňovania,
- čl. 302 a 303 obsahujú aktualizácie a porovnávanie informácií za predchádzajúce obdobie. [5] [18] [29]

2 Cieľ práce

Cieľom predkladanej diplomovej práce je detailný popis a analýza súčasného stavu solventnosti a finančnej stability vybraných slovenských poisťovní za rok 2022. Cieľ diplomovej práce bude dosiahnutý na základe informácií, ktoré sú k dispozícii v správach, ktoré poisťovne povinne zverejňujú v stanovenom formáte Solvency II, každý kalendárny rok na svojich webových sídlach.

Diplomová práca bola zameraná na stručný popis toho, čo je to Solventnosť II, na jej historický vývoj v rámci EÚ a aplikovanie na Slovenský poisťný trh. V práci bola tiež popísaná regulačná problematika, ktorá nastala po zavedení smernice, a kto sú orgány dohľadu a ako fungujú na poisťnom trhu. Štruktúra Solvency II bola popísaná cez piliere, na ktoré bola upriamená pozornosť, keďže tvoria podstatnú súčasť Správy o solventnosti danej poisťnej spoločnosti.

Na splnenie všetkých stanovených cieľov práce dôležité poznať základné pojmy ohľadom Solvency II, ktoré boli popísané v prvej kapitole práce. Na základe teórie je možné stanoviť metodiku práce a metódy skúmania danej problematiky. Z oblasti metodiky bude dôležitý popis vybraných poisťných spoločností a porovnanie ich výsledkov pomocou Správ o solventnosti. Na základe všetkých nadobudnutých teoretických a metodických je možné poznať analyzovať finančné výsledky poisťovní a v závere zhodnotiť, nielen finančný stav, ale aj, či sa stali solventné alebo insolventné za sledovaný rok 2022.

3 Metodika a metódy skúmania

V tejto záverečnej práci sú metodika práce a metódy skúmania potrebné pre pochopenie a pomoc pri určení postupu a spôsobu, ako dosiahnuť stanovený cieľ.

Metodika práce sa zaoberá spôsobom, ktorým sa realizuje záverečná práca. Obsahuje popis jednotlivých krokov a postupov pri zbieraní a analýze dát, spracovaní informácií a vyhodnocovaní výsledkov. Zahrňuje aj popis použitých nástrojov, techník a technológií, ako aj vysvetlenie, prečo boli zvolené konkrétne prístupy. Metódy skúmania sú konkrétne techniky alebo prístupy, ktoré boli použité na zhromažďovanie a analýzu údajov. Zahrňujú kvantitatívne metódy, štatistické analýzy, kvalitatívne metódy a obsahovú analýzu.

V nasledujúcich podkapitolách sú definované hlavné zdroje informácií, postupy, používané vzorce a nástroje použité pre spracovanie problematiky solventnosti vybraných poisťovní.

3.1 Zdroje informácií

Táto práca sa zameriava na dôkladnú analýzu solventnosti a finančnej stability vybraných slovenských poisťovní za rok 2022. Na dosiahnutie tohto cieľa boli použité nasledujúce metódy a postupy.

Prvú časť práce tvorí teoretická časť. Tá bola postavená na kvalitných knižných a elektronických zdrojoch z domácich a zahraničných publikácií. Boli využité vedecké články z overených zdrojov, ktoré sa podrobne zaoberajú problematikou tejto práce. Skombinovaním všetkých spomenutých zdrojov bol vytvorený koncept, ktorý výborne spĺňa predpoklady k splneniu cieľa tejto záverečnej práce.

Solventnosť II je regulačný rámec, ktorý postavili orgány dozoru na 3 pilieroch. Pilieri boli vytvorené pre lepšie pochopenie a rozdelenie regulačného rámca pre poisťovne a orgány dohľadu. Na základe troch pilierov poisťovňa musí splniť: podľa I. piliera kvantitatívne požiadavky, a to sú oceňovanie aktív a pasív, technické rezervy, vlastné zdroje, investícia, solventná kapitálová požiadavka a minimálna kapitálová požiadavka. II. pilier stanovuje pre poisťovňu kvalitatívne požiadavky, medzi ktoré patrí systém správy a riadenia, výkon dohľadu, outsourcing a vlastné posúdenie rizík ORSA. Posledný III. pilier je pre poisťovňu vykazovanie a zverejňovanie informácií, ktoré vyžadujú orgány

dohľadu pre verejnosť a vlastný dohľad. Všetky tieto 3 piliere vytvorili spoločne veľmi ucelený, efektívny a kompletný systém, ktorý chráni poisťovne a ich klientov pred možným krachom. Vďaka poslednému III. pilieru sú poisťovne pôsobiace na európskom poistnom trhu povinné zverejňovať správy vo forme výkazov pre verejnosť a orgány dohľadu. Pre túto záverečnú prácu je veľmi podstatná správa o solventnosti a finančnom stave, ktorá obsahuje všetky podstatné informácie, ktoré sú potrebné k naplneniu cieľa záverečnej práce.

Správa o solventnosti za rok 2022 obsahuje dôležité údaje, a to:

- výkonnosť v oblasti upisovania,
- rizikový profil,
- aktíva,
- technické rezervy,
- vlastné zdroje,
- kapitálová požiadavka na solventnosť a minimálna kapitálová požiadavka.

Boli porovnané údaje, ktoré sa nachádzajú v správach o solventnosti a finančnej situácii analyzovaných poistných subjektov z minulého roka. Posudzujeme čo spôsobilo nárast alebo pokles rizík, ktoré majú vplyv na kapitálovú požiadavku.

Na základe týchto poznatkov, ktoré obsahuje správa o solventnosti a finančnej situácii, bolo možné čerpať potrebné informácie na splnenie cieľa záverečnej práce.

3. 2 Metódy skúmania

Pre dosiahnutie cieľa záverečnej práce, bolo potrebné spracovať kvantá informácií a urobiť z nich kvalitný výstup. Pre spracovanie tak veľkého množstva informácií, bolo potrebné uvažovať nad ich užitočnosťou a relevantnosťou pre túto prácu. Po zhromaždení všetkých potrebných údajov na spracovanie cieľa a po naštudovaní informácií o Solventnosti II z rôznych publikačných zdrojov, boli určené priority potrebné pre splnenie predpokladaných.

Praktickú časť bola vypracovaná na základe vedeckého článku, ktorý popisoval spôsoby ako určiť solventnosť vybraných poisťovní a stal sa významným zdrojom informácií.

K praktickej bolo taktiež potrebné museli vyhľadať a identifikovať relevantné správy o solventnosti a finančnom stave, ktoré boli zverejnené poisťovňami za rok 2022

so sídlom v SR. Tieto správy obsahujú dôležité údaje o finančných ukazovateľoch potrebných pre splnenie cieľa.

Ďalej bola vykonaná detailnú analýzu obsahu správ, zameranú na identifikáciu kľúčových faktorov ovplyvňujúcich solventnosť a finančnú stabilitu poisťovní. Táto analýza zahŕňala štúdium údajov o výkonnosti v oblasti upisovania, rizikový profil, aktíva, technické rezervy, vlastné zdroje, kapitálovú požiadavku na solventnosť a minimálnu kapitálovú požiadavku.

Štúdium údajov o výkonnosti v oblasti upisovania bolo z dôvodu zisťovania dominancie poisťovní na slovenskom trhu na základe predpísaného životného, neživotného a celkového predpísaného poistného. Rizikový profil sa skúmal z dôvodu vplyvu rizík podľa štandardného vzorca na kapitálovú požiadavku potrebnú pre výpočty kapitálovej požiadavky na poisťovňu. Aktíva boli skúmané z dôvodu zistenia výšky kapitálu poisťovne a taktiež, ktoré jej aktíva slúžia na dosiahnutie hlavného cieľa - plnenie poistných záväzkov voči poistiteľom. Bol preskúmaný objem finančných prostriedkov určených na technické rezervy, ktoré poisťovne musia mať k dispozícii na pokrytie budúcich poistných záväzkov voči ich poistiteľom. Tieto rezervy sú vytvorené na základe odhadu budúcich platieb poistných nárokov. Vlastné zdroje poisťovňa využíva prostredníctvom riadenia kapitálu, pomocou ktorého si spoločnosť zabezpečuje dostatok zdrojov na výkon svojej činnosti, maximalizáciu návratnosti investícií akcionárov, vytvárania finančnej stability a pre potreby výpočtu solventnosti. Posledný potrebný údaj tvorí kapitálová požiadavka na solventnosť a minimálna kapitálová požiadavka pre dosiahnutie hlavného cieľa práce a to, či vybrané poisťovne splnili kapitálovú požiadavku na solventnosť.

Údaje sprehľadnili, skvalitnili a umožnili robiť výpočty a analytické posúdenia pre splnenie cieľa práce. Pre prácu dátami boli použité aplikácie MS Office a to najmä Excel a Word.

Ako začiatok našej praktickej problematiky, zo zozbieraných údajov sme vykonali porovnanie finančného a kapacitného stavu nami vybraných poisťovní, vhodnosti a komplexnosti údajov. Tento proces nám umožnil identifikovať rozdiely výkonnosti medzi rôznymi poisťovňami a poskytnúť objektívnu analýzu ich finančnej stability a dominancii na poistnom trhu Slovenskej republiky. Zo zdrojov vytvoríme komplexné údaje: predpísané poistné životného poistenia, predpísané poistné neživotného poistenia, celková trhovú hodnotu aktív, trhovú hodnotu technických záväzkov, zisk a vlastné zdroje.

Ďalšia časť práce bola zameraná na hlavný cieľ práce - zistenie, či si poisťovne splnili solventnosť. Na základe porovnania solventnosti z roku 2022 so solventnosťou z roku 2021 bolo pozorované zhoršenie alebo zlepšenie solventnosti daných poisťovní. Na výpočet bol použitý tento vzorec:

$$\textbf{Pomer Solventnosť II} = \textbf{oprávnené vlastné zdroje/požadovaný kapitál}$$

Analýzou výsledkov bola zistená príčina nárastu a poklesu oprávnených vlastných zdrojov a požadovaného kapitálu. Porovnáme priemerom aká je solventnosť nami vybraných poisťovní. Analyzujeme možné zaujímavé čísla, ktoré vznikli pri spracovaní údajov. Tiež na základe preskúmania ekonomických súvislostí spojenými s poisťným trhom, popíšeme aký bol rok 2022 a čo mohlo spôsobiť rast a pokles solventnosti.

Taktiež boli skúmané riziká s vplyvom na kapitálovú požiadavku, ktoré poisťovne musia vykazovať. Bolo zistené, aké riziko malo vplyv na kapitálovú požiadavku solventnosti. Podľa štandardného vzorca boli preskúmané tieto riziká:

- trhové riziko,
- životné riziko,
- neživotné riziko,
- zdravotné riziko,
- riziko zlyhania protistrany,
- operačné riziko.

Tieto riziká pre modely požadovaného kapitálu na solventnosť boli vložené do tabuľky pre rok 2021 a 2022. Boli porovnané hodnoty z roku 2022 oproti roku 2021 a popísaná príčina rastu a poklesu rizík.

Poisťovne musia mať minimálnu kapitálovú požiadavku podľa Solvency II na zabezpečenie ich finančnej stability a ochrany záujmov poistencov. Bola vytvorená prehľadová tabuľka, na základe ktorej bolo zistené či poisťovne splnili minimálnu kapitálovú požiadavku a zároveň bola MCR porovnaná s minulým rokom. Na výpočet bol použitý vzorec:

$$\textbf{Ukazovateľ Solventnosť II} = \textbf{Oprávnené vlastné zdroje pre MCR/Požadovaný minimálny kapitál pre Solventnosť}$$

Tiež sa zisťovalo, či zákonná povinnosť bola splnená poisťovňami, a to podmienka MCR, že výpočet nesmie byť vyšší ako 45 % a zároveň nižší ako 25 % SCR. Na to boli použité vzorce:

$$\textbf{SCR 25 \%} = \textbf{Požadovaný kapitál pre Solventnosť 2022} \cdot \textbf{25 \%}$$

SCR 45 % = Požadovaný kapitál pre Solventnosť 2022 · 45 %

Výsledky boli interpretované bolo a analyzované, či hodnoty splnili podmienky (SCR je vyšší ako 45 %, ale zároveň nižší ako 15% SCR). Pri nesplnení týchto podmienok bol zistený dôvod poklesu hodnôt. Nakoniec sme interpretovali získané výsledky a formulovali závery na základe našej kompletnej analýzy nami vybraných poisťovních, ktoré pôsobia na Slovenskom trhu. Tieto závery umožnili poskytnúť ucelený pohľad na súčasný stav solventnosti a finančnej stability poisťovní na Slovensku v roku 2022. [18]
[24]

4 Výsledky práce a diskusia

V poslednej kapitole sa zameriame na solventnosť vybraných poisťovní. Zistíme, či sú vybrané poisťovne na Slovensku solventné alebo insolventné. Prvá časť praktickej práce sa venujeme získaniu zdrojov pre výpočet záverečnej práce. V ďalšej časti si na základe správ o solventnosti jednotlivých nami vybraných poisťovní vytvoríme základný prehľad údajov. Vypočítame SCR a MCR nami vybraných poisťovní. Tiež analyzujeme riziká vplývajúce na výpočet štandardného modelu SCR. Ešte preskúmame pomery predpísaného poistného na nákladovosť a celkový kapitál poisťovní. Posledná časť je venovaná výsledkom našej analýzy a zhodnotenie a grafické porovnanie nami vybraných poisťovní a ich vyhodnotenie či sú solventné alebo insolventné.

4.1 Výber poisťovní na Slovenskom trhu

Poisťovne so sídlom na Slovensku, musia vykázať správu o solventnosti a finančnej situácii. Pobočky členského štátu vykazujú SFCR svojou materskou poisťovňou. Na Slovensku je 9 samostatných poisťovní a táto záverečná práca obsahuje 9 z nich, čiže 100 % poistného trhu Slovenska, ktorý tvoria poisťovne so sídlom na Slovensku. [21] Poisťovňa, zaistovňa, pobočka zahraničnej poisťovne a pobočka zahraničnej zaistovne sú povinné jedenkrát ročne zverejniť správu o svojej solventnosti a finančnom stave. Všetky nami vybrané poisťovne mali správy zverejnené na svojich webových sídlach. Všetky správy o solventnosti a finančnom stave za rok 2022 nami vybranými poisťovňami sme stiahli a urobili hĺbkovú analýzu. Konkrétne sme stiahli správy:

- Správa o solventnosti a finančnom stave k 31. 12. 2022
Kooprativa poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group
- Správa o solventnosti a finančnom stave k 31. decembru 2022
Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s
- Správa o solventnosti a finančnom stave k 31.12. 2022
Komunálna poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group
- Správa o solventnosti a finančnom stave 2022
NN životná poisťovňa, a. s.
- Správa o solventnosti a finančnom stave 2022

ČSOB Poist'ovne, a. s.

- Správa o solventnosti a finančnom stave za rok končiaci 31. decembra 2022 Wüstenrot poist'ovňa, a. s.
- Správa o solventnosti a finančnom stave za rok 2022 Union poist'ovňa, a. s.
- Správa o solventnosti a finančnej situácii za rok 2022 BNP Paribas Cardif Poist'ovňa, a. s.
- Správa o solventnosti a finančnom stave k 31. decembru 2022 Partners poist'ovňa, a. s.

Skontrolovali sme, či správy obsahujú informácie potrebné na analýzy a výpočty solventnosti. Kontrolovali sme, či majú dodržanú obsahovú štruktúru a obsahujú 5 predpísaných ustanovení vyhlášky podľa smernice Solvency II:

- Činnosť a výkonnosť
- Systém správy a riadenia
- Rizikový profil
- Oceňovanie na účely solventnosti
- Riadenie kapitálu

Pre príklad uvedieme obsah (obrázok č. 4) z jednej správy o solventnosti vybranej poist'ovne, a to Allianz – Slovenská poist'ovňa, a. s.

Obrázok č. 4 - Obsah Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s

Úvod.....	2
Zoznam použitých skratiek	3
Zhrnutie.....	5
A. Činnosť a výkonnosť.....	7
A.1. Činnosť.....	7
A.2. Výkonnosť v oblasti upisovania	11
A.3. Výkonnosť v oblasti investícií.....	15
A.4. Výkonnosť v oblasti iných činností	17
A.5. Ďalšie informácie	17
B. Systém správy a riadenia	18
B.1. Všeobecné informácie o systéme správy a riadenia	18
B.2. Požiadavky týkajúce sa odbornosti a vhodnosti	26
B.3. Systém riadenia rizík vrátane vlastného posúdenia rizika a solventnosti	30
B.4. Systém vnútornej kontroly	35
B.5. Funkcia Compliance	37
B.6. Funkcia vnútorného auditu	38
B.7. Poistno-matematická funkcia	39
B.8. Zverenie výkonu činností.....	41
B.9. Ďalšie informácie	41
C. Rizikový profil	42
C.1. Upisovacie riziko	43
C.2. Trhové riziko	45
C.3. Kreditné riziko	46
C.4. Riziko likvidity	48
C.5. Operačné riziko	48
C.6. Iné významné riziká	49
C.7. Ďalšie informácie	50
D. Oceňovanie na účely solventnosti	51
D.1. Aktíva	51
D.2. Technické rezervy	60
D.3. Iné záväzky	71
D.4. Alternatívne metódy oceňovania.....	76
D.5. Ďalšie informácie	76
E. Riadenie kapitálu	77
E.1. Vlastné zdroje.....	77
E.2. Kapitálová požiadavka na solventnosť a minimálna kapitálová požiadavka	81
E.3. Využívanie podmodulu akciového rizika založeného na durácii pri výpočte kapitálovej požiadavky na solventnosť	83
E.4. Rozdiely medzi štandardným vzorcom a prípadným použitím vnútorného modelu.....	83
E.5. Nedodržanie minimálnej kapitálovej požiadavky a nedodržanie kapitálovej požiadavky na solventnosť.....	83
E.6. Ďalšie informácie	83

Vlastné zdroje: Vlastné spracovanie z SCFR Allianz [1]

Všetky správy nami vybraných poisťovní splňali predpis podľa Solvency II a obsahovali všetky potrebné údaje pre ďalšie vypracovanie záverečnej práce. V prvej časti činnosť a výkonnosť sme hľadali informácie potrebné pre porovnanie poisťovní, aby sme vedeli zhodnotiť a posúdiť aký majú podiel a vplyv na Slovenskom poistnom trhu. V ďalšej časti systém správy a riadenia (viď obrázok č. 4) sme zisťovali ako poisťovne využívali ORSA pre výpočet rizikového profilu. Rizikový profil sme analyzovali pre potreby štandardného vzorca na výpočet SCR. Kde štandardný vzorec tvoria Upisovacie riziko, Trhové riziko, Kreditné riziko, Riziko Likvidity, Operačné riziko a iné pre

poisťovňu špecifické riziká. Tieto riziká poisťovňa sama vypočítala na základe vlastných hodnôt aby mohla rizikový kapitál použiť pre potrebné výpočty SCR a MCR. V časti Oceňovanie na účely solventnosti nás pre potreby záverečnej práce zaujímajú aktíva a záväzky poisťovne.

V poslednej časti Riadenie kapitálu sa nachádzajú najpodstatnejšie údaje a informácie pre záverečnú prácu. Vlastné zdroje nás zaujímali pre porovnanie vybraných poisťovní, ale aj pre výpočet kapitálovej požiadavky a minimálnej kapitálovej požiadavky. Najpodstatnejšie pre posúdenie solventnosti nami vybraných poisťovní boli údaje z kapitálovej požiadavky na solventnosť a minimálnu kapitálovú požiadavku. Taktiež nás zaujímalo či dodržali alebo nedodržali kapitálovú požiadavku pre porovnanie výsledkov a vyvodeniu záveru, či nami vybrané poisťovne splnili solventnosť alebo sú insolventné. Vďaka hĺbkovému skúmaniu týchto správ, máme predpoklady pre kvalitnú prípravu výpočtov a prehľadné údaje pre splnenie cieľa záverečnej práce.

4.2. Zber základných údajov zo zverejnených Správ o solventnosti a finančnom stave vybraných poisťovní

Pri vyhodnocovaní finančnej stability poisťovní je kľúčové pracovať s najaktuálnejšími informáciami a porovnať ich s vývojom za posledné sledované obdobie. V správe je potrebné uviesť údaje aj za minulý rok. Podrobná analýza bola vykonaná na základe informácií od poisťovní k dátumu 31.12.2022.

Nami analyzované informácie sa týkajú nami vybraných poisťovní. Ako prvú analýzu sme sa rozhodli vytvoriť tabuľku, kde boli vybrané ukazovatele, aby sme vedeli ukázať veľkosti jednotlivých nami vybraných poisťovní. Poisťovne sú zoradené od najväčšej po najmenšiu podľa postavenia a dominancie na poisťovnom trhu na základe hodnoty predpísaného poistného spolu. Ako ukazovateľ sme vybrali hodnoty Predpísané poistné spolu, Predpísané poistné životného poistenia, Predpísané poistné neživotného poistenia, Celková trhová hodnota aktív (Solventnosť II), Trhová hodnota technických záväzkov (Solventnosť II), Zisk po zdanení, Vlastné zdroje. Údaje sme zozbierali zo správ o solventnosti a finančnom stave vybraných poisťovní za rok 2022. A to konkrétne v kapitolách:

- Predpísané poistné v spolu, Predpísané poistné životného poistenia a Predpísané poistné neživotného poistenia nájdeme v odstavci Činnosť a výkonnosť a podkapitole

Výkonnosť v oblasti upisovania alebo v prílohách QRTs S.05.02.01. Kde predpísané životné a neživotné poisťné tvorí hrubé predpísané poisťné očistené o proporcionálne zaistenie,

- Celková trhová hodnota aktív (Solventnosť II) nájdeme v kapitole Oceňovanie na účely solventnosti v podkapitole Aktíva,
- Trhová hodnota technických záväzkov (Solventnosť II) nájdeme v kapitole Oceňovanie na účely solventnosti v podkapitole technické rezervy,
- Zisk po zdanení nachádzame vo SFCR našich vybraných poisťovní,
- Vlastné zdroje nájdeme v kapitole Riadenie kapitálu v podkapitole Vlastné zdroje.

Zhrnuli sme získané údaje do prehľadovej tabuľky č. 4.

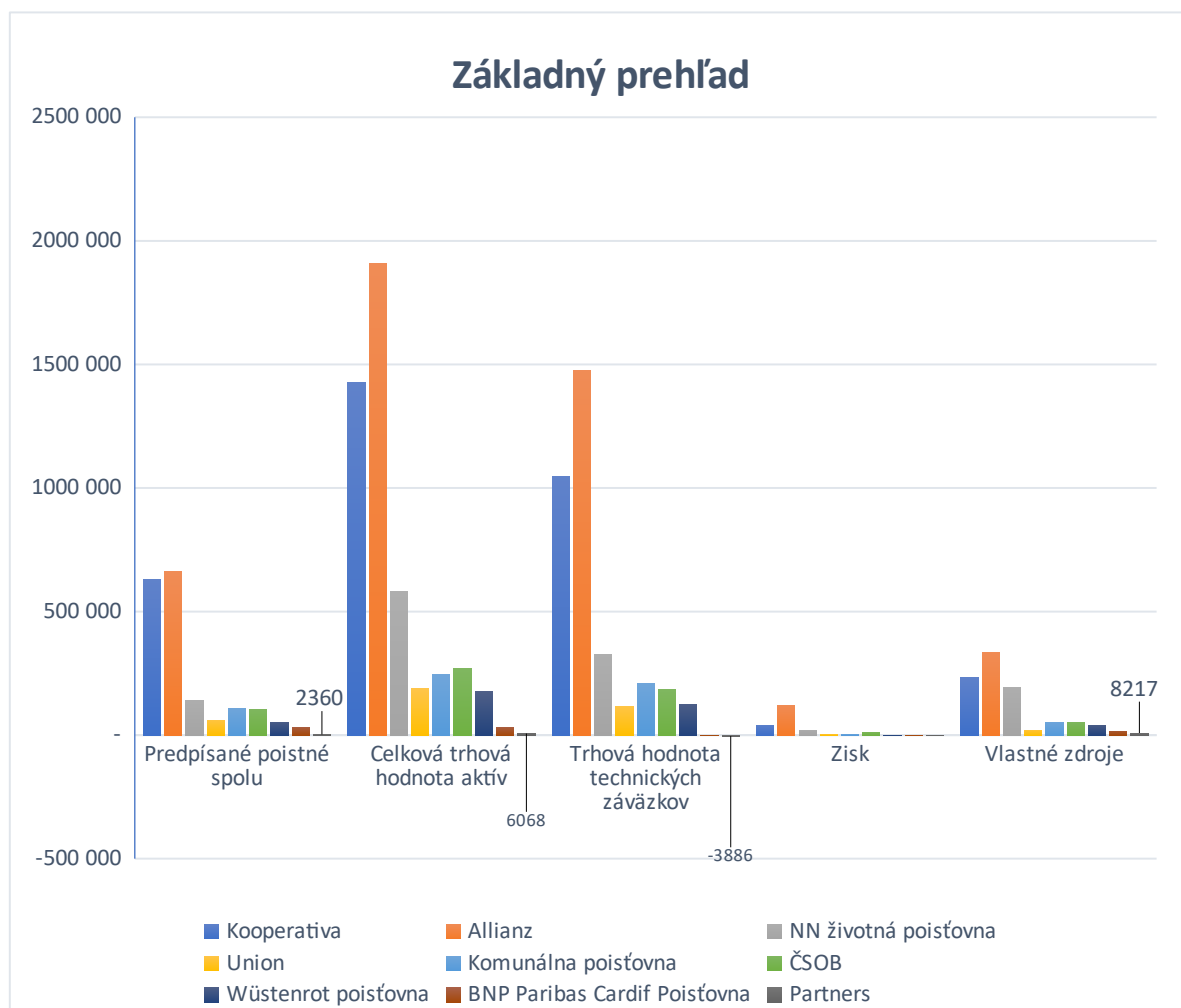
Tabuľka č. 4 – Základné údaje o poisťovniach (hodnoty sú v tisícoch €)

Názov poisťovne	Predpísané poisťné spolu	Predpísané poisťné životného poistenia	Predpísané poisťné neživotného poistenia	Celková trhová hodnota aktív	Trhová hodnota technických záväzkov	Zisk	Vlastné zdroje
Allianz	661 727	201 283	460 444	1 910 230	1 476 070	118 600	334 640
Kooperatíva	628 092	312 459	315 633	1 428 501	1 046 961	39 530	231 549
NN životná poisťovňa	140 533	114 934	25 599	579 959	328 470	18 922	191 150
Union	60 019	17 665	42 354	186 987	117 634	1 107	17 015
Komunálna poisťovňa	108 362	25 543	82 819	245 855	210 195	2 761	52 644
ČSOB	102 233	25 139	77 094	268 927	183 464	9 524	50 844
Wüstenrot poisťovňa	52 519	16 449	36 070	176 346	125 962	583	37 965
BNP Paribas Cardif Poist'ovňa	25 656	16 190	9 466	31 488	4 519	1 134	16 384
Partners	2 360	2 360	0	6 068	-3 886	0	8 217

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa [1] [2] [4] [9] [10] [11] [15] [26] [28]

Z údajov tabuľky č. 4 sme si vytvorili analytické znázornenie na grafe číslo 1. Hodnoty na grafe sú v tisícoch €.

Graf č. 1 - Základný prehľad

Zdroj: vlastné spracovanie

Na základe grafu vidíme, že najviac predpísaného poistného spolu (životné a neživotné poistenie) má spoločnosť Allianz v hodnote 661 727 tisíc €. Dominanciu na trhu ohľadom životného predpísaného poistného má poisťovňa Kooperativa v hodnote 312 459 tisíc €. Najviac predpísaného neživotného poistného na trhu má poisťovňa Allianz v hodnote 460 444 tisíc €. Čo sa týka, celkovej trhovej hodnoty aktív, ktorá má vyššiu vypovedaciu hodnotu pre účely merania kapitálovej primeranosti, je na tom najlepšie poisťovňa Allianz, a to v hodnote 1 910 230 tisíc €. Najviac záväzkov má tiež poisťovňa

Allianz, a to v hodnote 1 476 070 tisíc €. Zaujímavé je, že poisťovňa Partners má záporné hodnoty technických záväzkov v hodnote -3 886 tisíc €. Je to spôsobené tým, že Spoločnosť začala s poisťovacou činnosťou v roku 2022 a je to preto, že súčasná hodnota očakávaného budúceho poistného je vyššia ako súčasná hodnota budúcich očakávaných nákladov, plnení a provízií. Najväčší zisk za rok 2022 dosiahla poisťovňa Allianz v hodnote 118 600 tisíc €. Poisťovňa Partners ako jediná z nami vybraných poisťovní nedosiahla žiaden zisk v roku 2022. Vlastné zdroje slúžia ako základ pre stanovenie dostupných vlastných zdrojov na účely zabezpečenia solventnosti, avšak sú upravované o rozdiely v oceňovaní aktív a technických rezerv. Z vybraných poisťovní má najväčšie vlastné zdroje Allianz, a to v celkovej hodnote 231 549 tisíc €. Celkovo z porovnania vychádza, že poisťovňa Allianz si stále drží dominanciu vo všetkých našich základných údajoch na porovnanie na poistnom trhu Slovenskej republiky. V ďalšej podkapitole sa pozrieme na najdôležitejšie údaje našej záverečnej práce, a to hodnoty na posúdenie solventnosti alebo insolventnosti nami vybraných poisťovní.

4.3. Hodnotenie kapitálovej primeranosti na slovenskom trhu

Na vyhodnotenie kapitálovej primeranosti na slovenskom trhu nami vybraných poisťovní potrebujeme na analýzu aj údaje z minulého roka, ktoré musia poisťovne evidovať aj v správe o solventnosti za rok 2022. Potrebne údaje sme vyzbierali v kapitole Vlastné zdroje konkrétne v podkapitole Kapitálová požiadavka na solventnosť a minimálna kapitálová požiadavka. Pre príklad uvedieme, odkiaľ sme čerpali údaje na výpočet solventnosti, a to poisťovňu Kooperativa poisťovňa, a. s. (viď obrázok č. 4). Potrebne údaje boli hodnoty Vlastné zdroje a SCR.

Obrázok č. 4 – Ukazovateľ SCR a MCR

Pozície solventnosti s aplikáciou TM vykázané k 31. 12. 2022 a k 31. 12. 2021

Hodnoty v tis. EUR	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Vlastné zdroje	440 161	491 510
SCR	193 947	190 332
Ukazovateľ solventnosti	226,95 %	258,24 %
MCR	67 656	68 637
Pomer MCR	650,59 %	716,10 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Kooperativy [10]

Takto sme vyzbierali údaje ostatných nami vybraných poisťovní a vytvorili sme pre porovnanie tabuľku so základnými informáciami o vlastných zdrojoch a požadovanom kapitáli za rok 2021 a 2022. Použili sme hodnoty aj z roku 2021, aby sme vedeli posúdiť, či sa poisťovne zlepšili alebo zhoršili. Hodnoty v tabuľke číslo 5 sú v tisícoch €.

Aby sme vedeli správne porovnávať a zistiť, či poisťovne sú solventné alebo insolventné, na porovnanie sme použili výpočet:

Pomer Solventnosť II 2021 = oprávnené vlastné zdroje za rok 2021/požadovaný kapitál za rok 2022

Pomer Solventnosť II 2022 = oprávnené vlastné zdroje za rok 2022/požadovaný kapitál za rok 2021

Vytvorená tabuľka č. 5 obsahuje Požadovaný kapitál za rok 2021 a 2022 a Oprávnené vlastné zdroje pre Solventnosť 2021 a 2022.

Tabuľka č. 5 - výpočet a porovnávanie solventnosti z pred minulých rokov
(hodnoty sú v tisícoch €)

Názov poisťovne	Požadovaný kapitál pre Solventnosť 2021	Oprávnené vlastné zdroje pre Solventnosť 2021	Požadovaný kapitál pre Solventnosť 2022	Oprávnené vlastné zdroje pre Solventnosť 2022	Ukazovateľ Solventnosť II 2021	Ukazovateľ Solventnosť II 2022
Allianz	225 160	398 420	189 860	334 640	176,95 %	176,26 %
Kooperativa	190 332	491 510	193 947	440 161	258,24 %	226,95 %
NN životná poisťovňa	98 885	202 767	91 556	191 150	205,05 %	208,78 %
Komunálna poisťovňa	39 629	81 223	39 814	67 935	204,96 %	170,63 %
ČSOB	30 128	55 375	27 046	50 844	183,80 %	187,99 %
BNP Paribas Cardif Poisťovňa	10 430	16 639	11 145	16 384	159,53 %	147,01 %
Wüstenrot poisťovňa	26 112	51 744	23 175	37 156	198,16 %	160,33 %
Partners	419	4 490	4 028	8 216	1071,60 %	203,97 %
Union	22 885	37 100	30 139	34 959	162,11 %	115,99 %
Priemer	71 553	148 808	67 857	131 272	291,16 %	178,55 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa [1] [2] [4] [9] [10] [11] [15] [26] [28]

Pre vizualizáciu solventnosti sme vytvorili graf č. 2 z tabuľky č. 5 za rok 2022.

Graf č. 2 - Solventnosť II za rok 2022 (hodnoty sú v %)

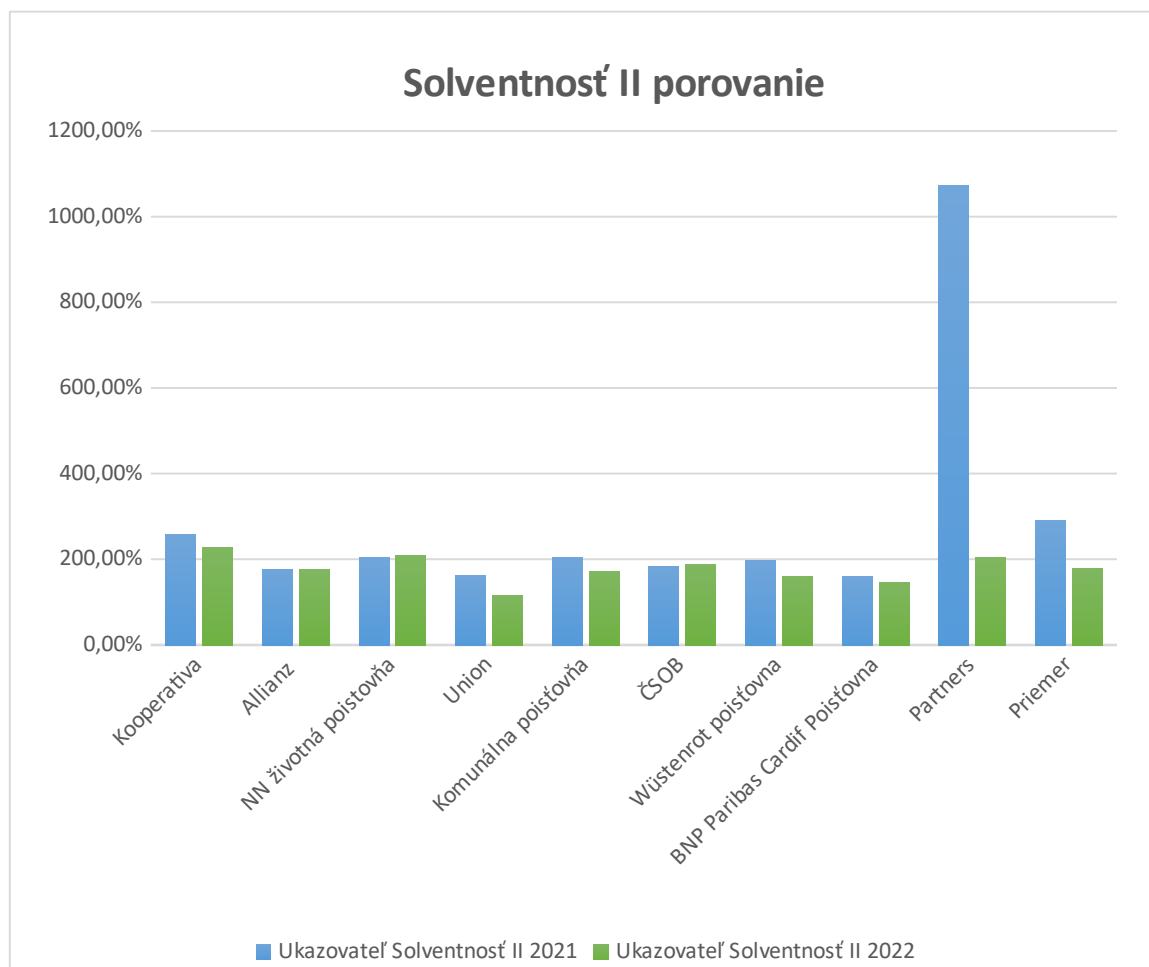

Zdroj: Vlastné spracovanie

V roku 2022 bol priemerný ukazovateľ Solventnosti II nami vybraných slovenských poisťovní 178,55 %. Z toho vyplýva, že nami vybrané poisťovne sú na slovenskom poistnom trhu dostatočne kapitalizované a nehrozí žiadnej nami vybranej poisťovne insolventnosť na Slovenskom trhu za rok 2022. Iba 2 poisťovne Union a BNP Paribas Cardif poisťovňa má ukazovateľ Solventnosti II pod 150 %. Zvyšok poisťovní má nad 150 % a sú to Kooperativa, Allianz, Komunálna poisťovňa, ČSOB, Wüstenrot poisťovňa, NN životná poisťovňa a Partners. Zaujímavé je, že ani jedna z nami vybraných poisťovní nedosahuje ukazovateľ solventnosti nad 250 % za rok 2022.

Pre lepšie porovnanie údajov z tabuľky č. 5 sme vytvorili graf č. 3, kde môžeme vizuálne pozrieť rozdiely medzi poisťovňami za rok 2021 a rok 2022.

Graf č. 3 - Solventnosť II porovnanie

Zdroj: Vlastné spracovanie

Rok 2021 na základe ukazovateľa solventnosti má v priemere hodnotu 291,16 %. Na základe porovnania zistujeme, že došlo k výraznému miernemu poklesu solventnosti o 113,16 %. Prečo miernemu? Pretože, poisťovňa Partners (vznikla 28. mája 2021) v roku 2021 vstúpila na Slovenský trh a ešte sa len zabieha a jej údaj za rok 2021 je abnormálny (1071,60 %) a nehodí sa pre naše porovnávanie. Z toho dôvodu sme ju pri ďalšej analýze odstránili z pozorovania SCR. Napriek tomu však poisťovňa Partners splnila podmienky Solventnosti.

Vytvorili sme pomocnú tabuľku č. 6, aby sme mohli porovnať rozdiely medzi poisťovňami. V tabuľke máme rozdiel medzi ukazovateľmi Solventnosti za rok 2021 a 2022 a rozdiel bez Partners.

Tabuľka č. 6 - Pomocná tabuľka na porovnanie

Názov poisťovne	Ukazovateľ Solventnosť II 2021	Ukazovateľ Solventnosť II 2022	Rozdiel	Rozdiel bez Partners
Kooperativa	258,24 %	226,95 %	-31,29 %	-31,29 %
Allianz	176,95 %	176,26 %	-0,69 %	-0,69 %
NN životná poisťovňa	205,05 %	208,78 %	3,73 %	3,73 %
Komunálna poisťovňa	204,96 %	170,63 %	-34,33 %	-34,33 %
ČSOB	183,80 %	187,99 %	4,19 %	4,19 %
BNP Paribas Cardif Poisťovňa	159,53 %	147,01 %	-12,52 %	-12,52 %
Wüstenrot poisťovňa	198,16 %	160,33 %	-37,83 %	-37,83 %
Partners	1071,60 %	203,97 %	-867,63 %	-
Union	162,11 %	115,99 %	-46,12 %	-46,12 %
Priemer	193,60 %	174,24 %	-113,61 %	-19,36 %

Zdroj: Vlastné spracovanie

Po odstránení poisťovni Partners je priemerný pokles oproti minulému roku je 19,36 %. Veľmi veľkým výkričníkom je veľký pokles solventnosti u poisťovne Union, a to až o 46,12 % k hodnote 115,99 %. Je to veľmi výrazný pokles. Taktiež iba dvom poisťovňam vzrástla solventnosť, a to NN životná poisťovňa a ČSOB. NN životná poisťovňa o 3,73% a ČSOB oproti roku 2021 o 4,19% a ostatným poisťovňam poklesla solventnosť v priemere o 23,26 %, bez poisťovne Partners. Celkovo všetky poisťovne splnili solventnosť a nebolo zaznamenané riziko insolventnosti medzi nami vybranými poisťovňami. Celkovo mal rok 2022 klesajúcu tendenciu solventnosti pre poisťovne oproti výsledkom výpočtu solventnosti v roku 2021. V ďalšej podkapitole zhrnieme dôsledky poklesu u nami vybraných poisťovní

4.3.1 Zhrnutia solventnosti

Analyzujeme príčiny, ktoré mohli spôsobiť také ukazovatele solventnosti II. Najprv popíšeme všetky možné ekonomické a historické udalosti a súvislosti.

Podľa článku Slovenský poisťný trh podľa analýzy v minulom roku klesol o 10,1 %, keď dosiahol celkový príjem z poisťného 1,9 miliardy eur. Obidva veľké segmenty poisťného trhu – životné a majetkové poistenie – zaznamenali veľký pokles. Príjem z poisťného v životnom poistení klesol o 12,9 % na 0,8 miliardy eur a v majetkovom a zodpovednostnom poistení o 9,6 % (na 1,1 miliardy eur). Stúpol len stále malý trh zdravotného poistenia, ktorý viac ako zdvojnásobil svoj príjem z poisťného na 29 miliónov eur. [18]

Celkovo bol rok 2022 chaotický rok, ktorý by sme charakterizovali hlavne ozbrojeným konfliktom na Ukrajine, ktorý stále trvá do dnešného dňa písania záverečnej práce. Taktiež významným ukazovateľom je aj rast cien komodít na trhoch, inflácia spojená s rastom základných úrokových sadzieb centrálnych bánk, ktoré sa začali zvyšovať v roku 2022. Taktiež netreba zabúdať, že Slovensko sa v roku 2022 nachádzalo v pandemickej situácii. Tieto aspekty mali významný vplyv na nami vybrané poisťovne na Slovenskom trhu a ich podnikanie. Poistnému trhu pomohol záujem klientov o životné poistenie, ktorý v roku 2022 stúpol. Klienti cítili potrebu mať zabezpečené svoje záväzky, čo je aj vzhľadom k vyššej záuverovanosti obyvateľstva správne a nevyhnutné = veľké plus pre poisťovne. Na základe zistených skutočností za rok 2022 ideme posúdiť poklesy u jednotlivých nami vybraných poisťovní:

Kooperativa poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group

Ukazovateľ solventnosti poklesol z dôvodu významného zníženia hodnoty použiteľných vlastných zdrojov spoločnosti a miernym nárastom kapitálovej požiadavky na solventnosť. Na pokles vlastných zdrojov malo vplyv zníženie hodnoty precenenia finančných aktív určených na predaj z dôvodu negatívneho vývoja na finančných trhoch. Vplyv na vykazované hodnoty má aj prechodné zníženie technických rezerv. Kapitálovú požiadavku výrazne zvýšilo upisovanie rizík na životné a neživotné poistenie.

Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s.

Poisťovňa mala pokles vlastných zdrojov na krytie z dôvodu pohybu úrokových sadzieb a zmien v kreditnom rozpätí na trhu, ako aj zmeny na akciových trhoch. Aktualizácie aktuárskych neekonomických predpokladov pre neživotné a životné portfólia.

Nastali pohyby portfólia ako napríklad splatenie existujúcich finančných nástrojov a ich preinvestovanie. Zmeny v technických rezervách z dôvodu nových poistných zmlúv, ukončenie existujúceho portfólia, nové poistné udalosti alebo zmeny v poistných udalostiach. Nasledovali aj korekcie a úpravy výpočtu technických rezerv v oblasti životného poistenia a oblasti investičného životného poistenia. Taktiež reklasifikácia životných rizík. Zmena v modelovaní rizika pri odstúpení zmluvy čo má dopad na výšku rizikovej marže.

NN životná poisťovňa, a. s.

Poisťovňa má vlastné zdroje, ktoré vychádzajú z vlastného kapitálu akcionárov, ktorý sa upravuje o rozdiely v oceňovacích metódach pre účely solventnosti a s účtovnými postupmi. Najvýznamnejší faktor, ktorý spôsobil pokles na vlastnom imaní, je negatívne precenenie cenných papierov určených na predaj. Poisťovňa tento pokles čiastočne kompenzovala nerozdelením zisku. Z dôvodu negatívneho vývoja na finančných trhoch počas roka 2022 poisťovní poklesla solventnosť. Celkovo pokles vo vlastných zdrojoch a SCR bol spôsobený negatívnymi pohybmi na finančných trhoch a negatívnymi preceneniami aktív a záväzkov.

Komunálna poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group

Pokles nastal z dôvodu významného zníženia hodnoty použiteľných vlastných zdrojov. Vlastné zdroje spoločnosti boli výrazne ovplyvnené negatívnym precenením finančných aktív. Vplyv na vykazované hodnoty má aj prechodné zníženie technických rezerv, ktoré bolo spôsobené pri výpočte najlepšieho odhadu pre technické rezervy korekciou volatility príslušnej časovej štruktúry bezrizikovej úrokovej miery a aplikovanie prechodného zníženia technických rezerv v súlade s osobitným predpisom. Kapitálové požiadavky na solventnosť vzrástli z dôvodu nárastu rizík, viac o nich uvedieme v podkapitole.

ČSOB poisťovňa, a. s.

Nárast miery solventnosti bol spôsobený úpravami parametrov použitých na výpočet technických rezerv a požadovaného kapitálu v súlade s ich aktuálnym vývojom, technickými zmenami modelov použitých na výpočet technických rezerv a požadovaného kapitálu, a existenciou inverznej diskontnej krivky. Avšak nastal pokles vlastných zdrojov poisťovne, a to z dôvodu nárastu diskontnej krivky, čo spôsobilo pokles hodnoty

technických rezerv. Je tiež evidovaná strata hodnoty dlhopisov s pevným výnosom na strane aktív. Výšku vlastných zdrojov ovplyvnil aj nárast portfólia v neživotnom poistení a tiež aktualizácia rôznych parametrov v kalkuláciách.

BNP Paribas Cardif Poist'ovňa, a. s.

Vlastné zdroje spoločnosti poklesli z dôvodu zníženia trhovej hodnoty dlhových cenných papierov, ktoré spoločnosť vykazuje cez vlastné imanie. Zvýšenie kapitálovej požiadavky na solventnosť je spôsobené, zvýšením hodnoty upisovacieho rizika neživotného poistenia vzhľadom na očakávanie rastu portfólií. A tiež znížením upisovacieho rizika životného poistenia a znížením rizika zlyhania protistrany, vzhľadom na nižší objem pohľadávok.

Wüstenrot poist'ovňa, a. s.

Pokles vlastných zdrojov nastal z dôvodu precenení finančných nástrojov, splatenie finančných nástrojov, reinvestíciou finančných nástrojov, zmeny v technických rezervách spôsobené pohybmi portfólia zmlúv alebo aktualizáciou predpokladov aktuárskych modelov, odloženej dane a pohybov ostatných pohľadávok a záväzkov. Najvýraznejší vplyv z vymenovaných, má precenenie finančných nástrojov.

Union poist'ovňa, a. s.

Poist'ovní spôsobilo pokles solventnosti to, že k 1.12. 2022 vzrástol požadovaný kapitál z dôsledku kúpy časti podniku Groupama poist'ovňa, a.s., pobočka poist'ovne z iného členského štátu. Nami zistený pokles solventnosti za rok 2022 oproti roku 2021, ktorý bol 46 %, je spôsobený dôsledkom nárastu požadovaného kapitálu o 7,2 milióna € a poklesu vlastných zdrojov o 2,1 milióna €. Tiež poklesli použiteľné vlastné zdroje z dôvodu vrátenia časti kapitálu v hodnote 0,9 miliónov € materskej spoločnosti. Rast technických rezerv tiež ovplyvnil nárast inflácie.

Partners poistovňa, a. s.

Vlastné zdroje vzrástli vďaka rezervám z precenenia. Kapitálová požiadavka výrazne vzrástla z dôvodu vytvorenia nových upisovacích rizík, a to pre riziko životného poistenia a zdravotného poistenia. Taktiež ostatné riziká výrazne vzrástli, čo zvýšilo hodnotu kapitálovej požiadavky. Keďže hodnota pre solventnosť bola abnormálne vysoká v roku 2021, tak sa za rok 2022 dostala na hodnotu 204 %.

Opísali sme, aké vplyvy spôsobili poisťovniam rast alebo pokles hodnoty solventnosti. Celkovo nami vybrané poisťovne jasne určili, prečo im klesli a vzrástli hodnoty pre potreby solventnosti. Na základe analýzy vieme správne zhodnotiť správanie poisťovní za rok 2022 na poistnom trhu.

4.4. Riziká so vplyvom na kapitálovú požiadavku

V tabuľke č. 7 sú údaje z SFCR nami vybraných poisťovní a sú v nej uvedené časti kapitálu na jednotlivé riziká podľa štandardného vzorca: Trhové riziko, Životné riziko, Neživotné riziko, Zdravotné riziko, Riziko zlyhania protistrany, Riziko nehmotného majetku a Operačné riziko. Tieto vymenované riziká sú diverzifikované a konečný Celkový požadovaný kapitál pre Solventnosť II je jednoduchým súčtom.

Tabuľka č. 7 - Modely požadovaného kapitálu na solventnosť za rok 2022

Názov poisťovne	Trhové riziko	Životné riziko	Neživotné riziko	Zdravotné riziko	Riziko zlyhania protistrany	Operačné riziko	Celkový požadovaný kapitál pre solventnosť
Kooperativa	111 927	91 174	63 968	40 748	40 748	20 912	193 947
Allianz	93 570	95 470	106 620	57 400	14 150	18 950	189 860
NN životná poisťovňa	31 952	46 571	0	72 640	595	5 858	91 556
Komunálna	15 634	5 785	25 239	4 290	2 762	3 281	39 814
ČSOB	8 951	14 752	16 019	7 768	3 360	3 211	27 046
BNP Cardif Poisťovňa	789	956	6 640	5 149	1 415	1 352	11 145
Wüstenrot poisťovňa	6 565	12 057	9 920	4 548	1 855	1 602	23 175
Union	5 057	10 095	18 474	6 760	5 095	4 298	30 139
Partners	338	531	0	4 156	190	140	4 028
Priemier	30 531	30 821	27 431	22 607	7 797	6 623	67 857

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa [1] [2] [4] [9] [10] [11] [15] [26] [28]

Čo si môžeme prvé všimnúť v tabuľke č. 7 je veľký rozdiel kapitálu oproti trhovému priemeru medzi nami vybranými spoločnosťami v roku 2022. Vytvorili sme tabuľku č. 8 za rok 2021, aby sme mohli porovnať a analyzovať zmeny nami vybraných poisťovní v ich štandardných vzorcoch používaných pri výpočte požadovaného kapitálu na solventnosť.

Tabuľka č. 8 - Modely požadovaného kapitálu na solventnosť za rok 2021

Názov poisťovne	Trhové riziko	Životné riziko	Neživotné riziko	Zdravotné riziko	Riziko zlyhania protistrany	Operačné riziko	Celkový požadovaný kapitál pre solventnosť
Kooperativa	159 722	43 885	56 374	46 693	14 531	18 980	190 332
Allianz	125 770	161 410	105 010	17 310	14 620	18 950	225 160
NN životná poisťovňa	42 496	48 787	0	74 305	1 240	5 842	98 885
Komunálna	23 872	7 629	20 851	4 634	2 207	3 444	39 629
ČSOB	13 453	15 315	13 540	7 963	7 025	2 942	30 128
BNP Cardif Poisťovňa	789	1 418	5 438	5 065	1 747	1 213	10 430
Wüstenrot poisťovňa	9 293	14 166	9 148	4 317	2 286	20 728	26 112
Union	10 693	6 595	14 956	5 203	4 225	2 568	22 885
Partners	20	317	0	0	0	96	419
Priemer	42 901	33 280	25 035	18 388	5 320	8 307	71 553

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa [1] [2] [4] [9] [10] [11] [15] [26] [28]

Na základe vypracovaných tabuliek č. 7 a 8 za rok 2022 a porovnávajúc rok 2021, posúdime poklesy u jednotlivých nami vybraných poisťovní, čo spôsobilo rast a pokles rizík používaných pri modelovaní a výpočtoch SCR:

Kooperativa poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group

Poistovní v porovnaní s predchádzajúcim rokom kapitálová požiadavka mierne vzrástla najmä v dôsledku významného nárastu životného rizika ako aj nárastom neživotného rizika. Poistovňa kompenzovala tento nárast významným poklesom trhového rizika. Z akého dôvodu vzrástlo životné riziko? Bolo to vplyvom bezrizikovej úrokovej miery, zmeny predpokladov o stornách a modelovaním všetkých produktov. Neživotné riziko vzrástlo vplyvom vyššej škodovosti a inflácie z dôvodu rizika poistného. Rast neživotného portfólia zavinil tiež rast nákladov, čo sa muselo pripísať k riziku. Trhové riziko pokleslo z dôvodu negatívneho preceňovania dlhopisov, poklesnutím akciového rizika a poklesom menového rizika (zlepšenie kvality dát). Celkovo poistovňa dobre diverzifikovala riziko.

Allianz – Slovenská poistovňa, a. s.

Poistovňa mala pokles trhového rizika, ktorý bol spôsobený poklesom rizika úverového rozpätia, akciového rizika, zmenami na kapitálových trhoch spôsobenými nárastom úrokových sadzieb a zmenami cien akcií. Pokleslo aj riziko nehnuteľnosti, a to najmä z dôvodu odpredajov nehnuteľností. Z dôvodu poklesu rizík to poistovňa kompenzovala nárastom rizika úrokových mier a to tiež hlavne z dôvodu pohybu trhu. Veľký pokles životného rizika oproti minulému roku je spôsobený reklasifikáciou rizík medzi životným a upisovacím rizikom, aktualizáciou neekonomických predpokladov a lokálnou zmenou modelovania rizika pri odstúpení od zmluvy. Rast zdravotného rizika nastal, ako sme spomínali v predchádzajúcej vete, z dôvodu, že poistovňa si riziko rozdelila medzi životné a zdravotné riziko. Neživotné riziko narástlo, z dôvodu navýšenia katastrofického rizika, keďže poistovňa zvýšila vlastný vrub v rámci katastrofickej zaistej zmluvy. Celkovo poistovňa dobre diverzifikovala riziko.

NN životná poistovňa, a. s.

Celkovo poistovní poklesli hodnoty prakticky v každom modeli rizika. Najväčší pokles pre kapitálovú požiadavku je pri riziku upisovania zdravotného poistenia. Tiež pokles nasledoval aj u rizika životného poistenia a trhového rizika. Všetky tieto rizikové poklesy sú spôsobené hlavne negatívnym preceňovaním aktív a záväzkov. Taktiež poklesy nastali z dôvodu pohybov na trhu. Na trhové riziko malo najväčší vplyv riziko úrokových mier, ktoré vyplýva najmä z budúcich ziskov z rizikového životného poistenia. Je to spôsobné citlivosťou na pohyb úrokových mier. Celkovo poistovňa dobre diverzifikovala riziko.

Komunálna poisťovňa, a. s.

Hodnoty vzrástli predovšetkým nárastom neživotného upisovacieho rizika, hlavne rizika poistného. Z dôvodu vyššej škodovosti a inflácie vzrástlo riziko rezerv. Tento nárast sa poisťovňa rozhodla kompenzovať znížením hodnoty trhového rizika tým, že znížila konkrétne hodnoty kreditného a akciového rizika. Tiež pokleslo riziko úrokových sadzieb a menového rizika. Celkovo poisťovňa dobre diverzifikovala riziko.

ČSOB poisťovňa, a. s.

K poklesu kapitálovej požiadavky na solventnosť prispela úprava modelov a tiež aktualizovanie parametrov ako v životnom, tak aj v neživotnom poistení a tiež pohyby na finančných trhoch. Riziko upisovania neživotného poistenia najviac ovplyvnilo hodnotu kapitálovej požiadavky. Riziko životného poistenia a trhové riziko má podstatný vplyv na kapitálovú požiadavku. Celkovo poisťovňa dobre diverzifikovala riziko.

BNP Paribas Cardif Poisťovňa, a. s.

Zvýšenie kapitálovej požiadavky je spôsobené zvýšením hodnoty upisovacieho rizika neživotného poistenia vzhľadom na očakávaní rast portfólií. Konkrétne zaujímavé portfólia, ako poistenie osobných vecí a bankovej karty, poistenie náhodného poškodenia a rozšírenej záruky. Poisťovňa sa to čiastočne rozhodla kompenzovať znížením upisovacieho rizika životného poistenia (nižší efekt možného hromadného odstúpenia od zmluvy a aktualizácia predpokladu škodového pomeru) a znížením rizika zlyhania protistrany. Celkovo poisťovňa celkovo dobre diverzifikovala riziko.

Wüstenrot poisťovňa , a. s.

Najväčší pokles nastal pre trhové riziko. Vplyv malo akciové riziko, ktoré sa znížilo v dôsledku zníženia podielu akcií vo fondoch a v dôsledku ich vyváženej úpravy. K poklesu úrokového rizika prispelo pridanie časti nemodelovaných záväzkov do výpočtu úrokového rizika. V dôsledku predaja nehnuteľností tak došlo k poklesu rizika nehnuteľnosti. Zároveň došlo k zníženiu rizika úrokového rozpätia v dôsledku nižšej trhovej ceny expozícií. Poisťovňa znížila riziko zlyhania protistrany z dôvodu nižšieho stavu peňazí na bežných účtoch. Keďže poisťovní sa podarilo znížiť odhad technických rezerv v dôsledku pohybu úrokovej krivky nahor. Na rast neživotného rizika mal vplyv nárast očakávaného poistného a odhad technických rezerv. Na nárast operačného rizika

mal vplyv narásť vyplývajúci z technických rezerv. Celkovo poisťovňa dobre diverzifikovala riziko.

Union poisťovňa, a. s.

Za znížením kapitálovej požiadavky na solventnosť v priebehu roka je zníženie trhového rizika a nárast všetkých ostatných rizík, ktoré máme popísané v tabuľke číslo 7. Trhové riziko kleslo s plánovanými a riadenými zmenami investičného portfólia s orientovaním sa na menej rizikové investície. Ostatné zvyšné upisovacie riziká mali viacero dôvodov nárastu. Akvizíciou firmy Groupama sa navýšilo predovšetkým upisovacie riziko neživotného poistenia najmä z dôvodu, že firma sa viac zameriavala na neživotné poistenia. Výrazný rast výnosových kriviek spôsobil nárast rizika životného poistenia, kde sa zvýšilo najmä riziko odstúpenia od zmluvy. Vďaka úprave výpočtu kapacity odložených daní dokázala poisťovňa spresneným výpočtu a tiež redukciou očakávaní ziskov kapitálovú požiadavku znížiť oproti roku 2021. Z dôvodu kúpy novej spoločnosti musela spoločnosť rozdeliť riziko a celkom dobre sa jej podarilo diverzifikovať.

Partners poisťovňa, a. s.

Poisťovní veľmi vzrástli všetky riziká tvorené štandardným vzorcom. Trhové riziko prudko vrástlo. Taktiež poisťovňa vytvorila nové kapitálové požiadavky na upisovacie životné riziko a zdravotné riziko, keďže minulý rok 2021 nemala ešte vytvorenú kapitálovú požiadavku, a to z dôvodu, že začala predaj poistných zmlúv k 1. štvrtroku 2022. Celkovo sú zdravotné a životné riziko najvýznamnejšie riziká pre poisťovňu. Vzrástlo operačné riziko ale nie výrazne. Poisťovňa znížila výrazne riziko protistrany, pretože nevypláca odkupovú hodnotu. Celkovo poisťovňa veľmi dobre diverzifikovala riziko. V ďalšej podkapitole uvedieme ešte veľmi významnú povinnosť pre poisťovňu a to minimálna kapitálová požiadavka.

4.5 Minimálna kapitálová požiadavka

Výšku minimálnej kapitálovej požiadavky musí poisťovňa vypočítať na základe požiadaviek Smernice Solventnosť II a delegovaných nariadení. Vytvorili sme tabuľku č. 9 na porovnanie veľkosti minimálnej kapitálovej požiadavky medzi nami vybranými

poisťovňami pre posúdenie splnenia požiadavky a porovnanie. Údaje sme vyzbierali z SFCR (viď obrázok č. 4). Tabuľka č. 9 obsahuje hodnoty o vlastných zdrojoch a minimálnom požadovanom kapitáli za rok 2021 a 2022. Použili sme aj rok 2021, aby sme vedeli posúdiť či sa poisťovne zlepšili alebo zhoršili. Na vypočítanie ukazovateľa solventnosti sme použili tieto vzorce:

Ukazovateľ Solventnosť II 2021 = Oprávnené vlastné zdroje pre MCR 2021/

Požadovaný minimálny kapitál pre Solventnosť 2021

Ukazovateľ Solventnosť II 2022 = Oprávnené vlastné zdroje pre MCR 2022/

Požadovaný minimálny kapitál pre Solventnosť 2022

Tabuľka č. 9 - Porovnanie MCR za rok 2021 a 2022 v (tisícoch €)

Názov poisťovne	Požadovaný minimálny kapitál pre Solventnosť 2021	Oprávnené vlastné zdroje pre MCR 2021	Požadovaný minimálny kapitál pre Solventnosť 2022	Oprávnené vlastné zdroje pre MCR 2022	Ukazovateľ minimálnej Solventnosti II 2021	Ukazovateľ minimálnej Solventnosti II 2022
Kooperativa	68 637	491 510	67 656	440 161	716,10 %	650,59 %
Allianz	98 000	398 420	85 440	334 640	406,55 %	391,67 %
NN životná poisťovňa	24 721	202 767	22 889	191 150	820,22 %	835,12 %
Komunálna poisťovňa	13 115	81 223	13 309	67 935	619,31 %	510,44 %
ČSOB	13 558	54 147	12 170	48 522	399,37 %	398,70 %
BNP Paribas Cardif Poisťovňa	6 200	16 639	6 700	16 384	268,37 %	244,54 %
Wüstenrot poisťovňa	9 138	51 744	9 229	37 156	566,25 %	402,60 %
Partners	3700	4 490	4 000	8 216	121,35 %	205,40 %
Union	10 298	37 100	13 562	34 959	360,26 %	257,77 %
Priemer	27 485	148 671	26 106	131 014	475,31 %	432,98 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa [1] [2] [4] [9] [10] [11] [15] [26] [28]

Minimálnu kapitálovú požiadavku splnili všetky nami vybrané poisťovne. Podľa priemeru sú poisťovne na našom trhu dostatočne minimálne kapitalizované a to v priemere 432,98 %. Poisťovniám však oproti minulému roku klesla v priemere o MCR 42,33 %. Väčšina nami vybraných poisťovní má pokles MCR oproti roku 2021. Iba poisťovne NN životná poisťovňa a Partners poisťovňa majú nárast MCR.

4.5.1. Podmienka MCR

Vytvorili sme tabuľku č. 10, aby sme mohli skontrolovať, či poisťovne splnili podmienku MCR, že výpočet nesmie byť vyšší ako 45 % a zároveň nižší ako 25 % SCR. Preto sme do tabuľky dali nasledovné údaje požadovaný kapitál pre solventnosť a minimálna kapitálová požiadavka za rok 2022. Použili sme tento výpočet na porovnanie:

$$\text{SCR } 25 \% = \text{Požadovaný kapitál pre Solventnosť } 2022 \cdot 25 \%$$

$$\text{SCR } 45 \% = \text{Požadovaný kapitál pre Solventnosť } 2022 \cdot 45 \%$$

Vypočítané hodnoty porovnáme s MCR pre rok 2022, kde je podmienka, že vypočítaná hodnota SCR 45 % a vypočítaná hodnota SCR 25 % musí spadnúť do rozsahu hodnoty MCR za rok 2022.

Tabuľka č. 10 - Splnenie podmienky MCR a SCR v (tisícoch €)

Názov poisťovne	Požadovaný kapitál pre Solventnosť 2022	Minimálny kapitál pre Solventnosť 2022	SCR 25 %	SCR 45 %	Väčšia ako 25 % SCR	Menšia ako 45 % SCR
Kooperativa	193 947	67 656	48 487	87 276	Áno	Áno
Allianz	189 860	85 440	47 465	85 437	Áno	Nie
NN životná poisťovňa	91 556	22 889	22 889	41 200	Áno	Áno
Komunálna poisťovňa	39 814	13 309	9 954	17 916	Áno	Áno
ČSOB	27 046	12 170	6 762	12 171	Áno	Áno
BNP Paribas Cardif Poisťovna	11 145	6 700	2 786	5 015	Áno	Nie
Wüstenrot	23 175	9 229	5 794	10 429	Áno	Áno

poisťovňa						
Partners	4 028	4 000	1 007	1 813	Áno	Nie
Union	30 139	13 562	7 535	13 563	Áno	Áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Všetky nami vybrané poisťovne splnili rozsah MCR podľa zákona stanovený v rámci koridoru s dolnou hranicou 25 % SCR a hornou hranicou 45 % SCR okrem poisťovní: BNP Cardif Poisťovňa, Allianz a Partners. Prekročili hornú hranicu 45 % SCR. Kde BNP Paribas Cardif Poisťovňa vykazuje úplne minimálnu hodnotu na 6 700 tisíc € a Partners poisťovňa vykazuje úplne minimálnu hodnotu 4 000 € stanovenú opatrením 8/2022 NBS z 8. novembra 2022 [19], preto nemusia spĺňať požiadavku na základe tabuľky č. 10. Zaujímavá hodnota je pri poisťovni Allianz, kde chýba 3 000 €, aby spĺňala požiadavku, MCR hornej hranice 45 %. Prečo chýba 3000 € poisťovni Allianz sme v SFCR nenašli, avšak pravdepodobne z dôvodu neúplnosti údajov (hodnoty Allianz dodal v miliónoch €) nastala táto odchýlka. Poisťovňa Allianz, a. s. splnila MCR.

Záver

V minulosti poisťovne často podceňovali riziká, ktoré ich mohli postihnúť pri výkone poisťovacej činnosti. V dôsledku podceňovania týchto rizík mnohé poisťovne čelili nedostatočným kapitálovým rezervám a neschopnosti splniť si svoje záväzky voči klientom v prípade neočakávaných udalostí, čo viedlo k finančným problémom. Poisťovne si niekedy neuvedomujú, aký veľký vplyv majú na ekonomiku SR. Ich úloha v ekonomickom systéme ako ochrana hospodárstva, kde chránia jedincov pred rizikami, ako sú zdravotné problémy, majetkové straty, sociálna stabilita alebo prírodné katastrofy a mnohé ďalšie riziká. Poisťovne spravujú veľké množstvo finančných prostriedkov klientov. Ľudia si neuvedomujú, aký veľký význam má Solvency II v ich každodennom živote. Solvency II zabezpečuje ochranu ako spotrebiteľov, stabilitu finančného systému, riadenie a prevenciu rizík pred krachom, konkurencieschopnosť poisťového odvetia a dôchodkovú stabilitu systému. Po prečítaní tejto záverečnej práce si človek uvedomí, aký veľký vplyv má Solvency II, vďaka svojej komplexnosti, prepracovanosti a prispôbeniu na poisťný trh. Samozrejme, záver by nemal byť o účte voči tejto regulácii ale o tom, aké výsledky priniesla daná regulácia pre poisťovne v roku 2022.

Cieľom tejto diplomovej práce bolo popísať a analyzovať aktuálny stav solventnosti a finančného stavu vybraných slovenských poisťovní za rok 2022 na základe informácií zverejnených v správe, ktorú poisťovne každoročne podávajú v SFCR. Cieľ záverečnej práce sme splnili. Výsledkom práce bolo, že poisťovne splnili podmienky SCR a MCR. Všetky nami vybrané poisťovne splnili aj solventnosť nad 100 % čo znamená, že poisťovne so sídlom na slovenskom poisťnom trhu sú dostatočne kapitalizované. Avšak, priemerná solventnostná pozícia na slovenskom poisťnom trhu sa v roku 2022 znížila o 19,36 %. Analýzou sme zistili, že poklesy kapitálovej požiadavky mohli byť najčastejšie spôsobené týmito:

- pokles hodnoty finančných aktív určených na predaj z dôvodu negatívneho vývoja na finančných trhoch,
- negatívne precenenie aktív, ich zníženie hodnoty, ktoré znižovalo vlastné zdroje,
- zvýšenie kapitálovej požiadavky nastala z dôvodov zvýšenia alebo rekvalifikácie rizík ako trhové riziko, životného riziko, neživotné riziko, zdravotné riziko, riziko zlyhania protistrany, operačné riziko,

- zmeny v technických rezervách z dôvodu zmien v portfóliách poisťovní, alebo optimalizácií v aktuárskych modeloch,
- nárast požadovaného kapitálu z dôvodu akvizícií iných poisťovní (ako v prípade poisťovne Union).

Najčastejším dôvodom poklesu kapitálovej požiadavky je zníženie vlastných zdrojov z dôvodu negatívneho precenenia aktív. Z toho vyplýva, ako veľmi sú poisťovne závislé na zmenách na finančnom trhu a trhovej hodnoty ich cenných papierov. Orgány dohľadu by mali do budúcnosti sledovať tento trend a prijať adekvátne opatrenia na preceňovanie finančných nástrojov.

Nárast hodnoty solventnosti bol najčastejšie spôsobený:

- príjmami z rezerv a ich úpravami, a to najčastejšie precenením, a to z toho dôvodu poisťovne zvýšili vlastné zdroje,
- znížením alebo rekvalifikáciou rizík ako trhové riziko, životné riziko, neživotné riziko, zdravotné riziko, riziko zlyhania protistrany, operačné riziko, čo viedlo k zníženiu kapitálových požiadaviek.

Pri metodike tejto záverečnej práce, ktorá zahŕňala neustálu analýzu SFCR a ich detailnú štúdiu odhadila zaujímavé výsledky: Poisťovňa Partners je nová na trhu (vstúpila v roku 2021) a ešte sa len zabieha a jej vysoké hodnoty solventnosti boli zaujímavým pohľadom na začínajúcu poisťovňu a jej postupné zabiehanie do poisťného trhu. Zaujímavosťou je, že si začala v roku 2022 uplatňovať zdravotné a životné riziká na SCR kapitálovú požiadavku. NN životná poisťovňa, ktorá má životné aj neživotné portfólio ale neráta kapitálovú požiadavku pre neživotné riziko. Neživotné riziko zarátava ako súčasť zdravotného rizika. Taktiež, zaujímavý ukazovateľ bol pri riziku zlyhania protistrany, ktorý mal veľmi výrazný pokles až o 52 % oproti minulému roku. Poisťovňa Union mala veľmi významný pokles solventnosti a to až o 46,12 %. je to spôsobené akvizíciou Groupama poisťovňa, a.s.

Z analýzy kapitálových požiadaviek a rizík uvedených poisťovní na Slovensku v roku 2022 vyplýva niekoľko dôležitých zistení. Napriek miernej fluktuácii v kapitálových požiadavkách u niektorých poisťovní sa prevažná väčšina týchto inštitúcií dokázala účinne prispôsobiť zmenám v rizikovom prostredí. Je zaujímavé pozorovať, že riziká, ktoré ovplyvňujú kapitálové požiadavky, sú často spojené s trhovými faktormi, ako sú úrokové sadzby, akciové ceny a inflácia. Väčšina poisťovní zdokumentovala schopnosť diverzifikovať riziká, čo je kľúčové pre zabezpečenie finančnej stability a solventnosti.

Niektoré z týchto inštitúcií však zaznamenali výraznejšie zmeny vo svojich rizikách a kapitálových požiadavkách, čo môže vyžadovať ďalšie pozorné monitorovanie a riadenie. Celkovo je táto analýza dôležitým príspevkom k pochopeniu finančnej situácie a rizikového profilu poisťovní na Slovensku. Identifikuje kľúčové faktory, ktoré ovplyvňujú kapitálové požiadavky a pomáha poisťovniam a regulačným orgánom lepšie pochopiť a riadiť riziká v tomto odvetví.

Nami vybrané poisťovne splnili podmienky MCR. Po preskúmaní podmienok MCR, je zistené, že niektoré poisťovne, vrátane BNP Cardif Poisťovna, Allianz a Partners, prekročili hornú hranicu 45 % solventnosti. Podmienku však splnili, pretože splnili vyhlášku NBS. Allianz mala iba veľmi nízku hodnotovú odchýlku a podmienku MCR splnila.

Záverom tejto diplomovej práce možno konštatovať, že analýza solventnej kapitálovej požiadavky a minimálnej kapitálovej požiadavky ukazuje, že vybrané poisťovne v roku 2022 väčšinou splnili stanovené požiadavky. Táto skutočnosť naznačuje, že sú tieto inštitúcie obecné dostatočne kapitalizované, aj keď dochádza k poklesu MCR a SCR v porovnaní s rokom 2021.

Táto práca podčiarkuje dôležitosť pravidelného monitorovania a aktualizácie údajov, aby bolo možné presne zhodnotiť finančnú stabilitu a solventnosť poisťovní a zaistovní. Napriek tomu, že v roku 2022 všetky nami vybrané poisťovne splnili stanovené požiadavky, je dôležité sledovať možné trendy a vývoj v oblasti solventnosti v budúcnosti. Možný vývoj solventnosti a prípadné súvisiace výzvy by mali byť predmetom ďalších štúdií a analýz.

Zoznam použitej literatúry

- [1] Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s. Správa o solventnosti a finančnom stave k 31. decembru 2022. [online]. Dostupné na: https://www.allianz.sk/content/dam/onemarketing/cee/azsk/ine-stranky/inform%C3%A1cie/spr%C3%A1vy-o-solventnosti-a-fin%C4%8Dnom-stave/2022/Sprava_o_solventnosti_a_financnom_stave_k_31.12.2022.pdf
- [2] BNP Paribas Cardif Poisťovňa, a. s. Správa o solventnosti a finančnom situácii za rok 2022. [online]. Dostupné na: https://bnpparibascardif.sk/documents/d/slovakia/bnp-paribas-cardif-poistovna_sfcr_report_2022-pdf-1
- [3] CIPRA, T. Riziko ve financích a pojišťovníctví: Basel III a Solvency II. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2015. ISBN 978-80-87865-24-8.
- [4] ČSOB Poisťovne, a. s. Správa o solventnosti a finančnom stave 2022. [online]. Dostupné na: https://www.csob.sk/documents/11005/411478/Sprava_o_solventnosti_a_financnom_stave_2022.pdf
- [5] DELEGOVANÉ NARIADENIE KOMISIE EÚ 2015/35 z 10. októbra 2014, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II). [online]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0035&from=ES>
- [6] GAJDOŠOVÁ, Zuzana. Význam a dôvody pre vznik novej regulácie Solvency II. In: IX. medzinárodná vedecká konferencia Mladá veda AIESA 2016: „Participácia doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov na budovaní spoločnosti založenej na vedomostiach“. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2016, s. 12-20. ISBN 978-80-225-4306-4. Dostupné na: https://fhi.euba.sk/www_write/files/veda-vyskum/konferencie/mlada-veda-aiesa/zborn%C3%ADk_aiesa_2016.pdf
- [7] JURÍŠ, Robert. Analýza: Príjem z poistného vo svete vlani stúpol o takmer 5 %, na Slovensku sa o 10 % prepadol. [online], 22.8.2023. Dostupné na: <https://www.finreport.sk/banky-a-poistovne/analiza-prijem-z-poistneho-vo-svete-vlani-stupol-o-takmer-5-na-slovensku-sa-o-10-prepadol/>

- [8] KATRÍKOVÁ, Daniela. Režim dohľadu a systém správy a riadenia poisťovní podľa Solvency II. [online]. cit. 30.04.2024], 2016. Dostupné na: <https://ei.fhi.sk/index.php/EAI/article/view/89/117>
- [9] Komunálna poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group. Správa o solventnosti a finančnom stave k 31.12. 2022. [online]. Dostupné na: https://www.kpas.sk/content/files/Spr%C3%A1va%20o%20solventnosti%20a%20finan%C4%8Dnom%20stave%20k%2031_12_2022.pdf
- [10] Kooperativa poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group. Správa o solventnosti a finančnom stave k 31. 12. 2022. [online]. Dostupné na: <https://s3.koop.vshosting.cz/prod-kooperativa-media-documents/vyrocne-spravy/kopbra-sprava-o-solventnosti-a-financnom-stave-k-31122022.pdf>
- [11] NN životná poisťovňa, a. s. Správa o solventnosti a finančnom stave 2022. Dostupné na: <https://www.nn.sk>
- [12] Národná banka Slovenska, In: Národná banka Slovenska dohľad nad poisťovňami [online], Dostupné na: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Poistovnictvo/Solventnost_II.pdf.
- [13] Opatrenie Národnej banky Slovenska z 8. novembra 2022 č. 8/2022, ktorým sa mení opatrenie Národnej banky Slovenska zo 14. júla 2015 č. 6/2015 o solventnosti pre poisťovne, na ktoré sa neuplatňuje osobitný režim, a pre zaistovne, pobočky zahraničných poisťovní a pobočky zahraničných zaistovní. [online]. Dostupné na: <https://nbs.sk/dohlad-nad-financnym-trhom/legislative/legislative/detail-dokumentu/oznamenie-o-vydani-opatrenia-z-8-novembra-2022-c-8-2022-ktorym-sa-meni-opatrenie-narodnej-banky-slovenska-zo-14-jula-2015-c-6-2015-o-solventnosti-pre-poistovne-na-ktore-sa-neuplatnuje-osobitny-r/>
- [14] PÁLEŠ, M. a kol. Aktuárstvo. 1.vyd. Bratislava : Vydavateľstvo Letra Edu, 2021. 16 - 34 s. ISBN 978-80-89962-76-1
- [15] Partners poisťovňa, a. s. Správa o solventnosti a finančnom stave k 31. decembru 2022. [online]. Dostupné na: <https://partnerspoistovna.sk/storage/app/uploads/public/642/ead/70b/642ead70b31ed281278964.pdf>
- [16] Poistenie a zaistenie In: EUR-Lex Súhrny právny predpisov EÚ. [online], [citované 30.04.2024]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/summary/insurance-and-reinsurance.html>

- [17] Reporting and disclosure: quantitative reporting templates. [online], [citované 30.04.2024]. Dostupné na: https://www.eiopa.europa.eu/publications/reporting-and-disclosure-quantitative-reporting-templates_en
- [18] SAKÁLOVÁ, Katarína a KAMENÁROVÁ, Mária. Assessment of The Solvency and Financial Condition Report of the insurance companies in Slovakia for 2017. In: 9th International Scientific Conference Managing and Modelling of Financial Risks. Ostrava: VŠB-TU of Ostrava, Faculty of Economics, Department of Finance, 5 – 6 septembra 2018.
- [19] Solventnosť (Solvency). In: ManagementMania.com [online]. Wilmington (DE) 2011-2024, 16.02.2016 [cit. 30.04.2024], Dostupné na: <https://managementmania.com/sk/solventnost-solvency>
- [20] Smernica Solvency II (Solventnosť II). In: pwc.com [online], [cit. 30.04.2024], Dostupné na: <https://www.pwc.com/sk/sk/slovník/smernica-solvency-ii.html>
- [21] Subjekty finančného trhu. [online], [citované 30.04.2024]. Dostupné na: <https://subjekty.nbs.sk/?s=985>
- [22] Súhrnná informácia o kvalite správ aktuárskej funkcie poisťovní v SR. [online], [citované 30.04.2024]. Dostupné na: <https://nbs.sk/dokument/d5e7b08e-f6f8-4134-b948-763503daaf75/stiahnut?force=false>
- [23] Súhrnná informácia o ORSA správach In: Národná banka Slovenska. [online], Dostupné na: <https://nbs.sk/dokument/2c1fabb4-dfaf-40aa-b30f-59852f49893/stiahnut?force=false>
- [24] S.28.02 — Minimum Capital Requirement — Both life and non-life insurance activity. [online], [citované 30.04.2024]. Dostupné na: https://www.solvencytool.com/wp-content/uploads/2023/04/EIOPA_S.28.02_solo.pdf
- [25] Štatistiky za členov SLASPO k 31.12.2022. [online], <https://www.slaspo.sk/31260>. Dostupné na: <https://www.slaspo.sk/31260>
- [26] Union poisťovňa, a. s. Správa o solventnosti a finančnom stave za rok 2022. [online]. Dostupné na: https://www.union.sk/wp-content/uploads/2023/04/Sprava_o_solventnosti_a_financom_stave_2022.pdf
- [27] VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE EÚ 2015/2452 z 2. decembra 2004, ktorým sa stanovujú vykonávacie technické predpisy, pokiaľ ide o postupy, formáty a vzory správy o solventnosti a finančnom stave v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES. [online], Dostupné na: <https://eurlex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:02015R2452-20171215&from=PL>

[28] Wüstenrot poisťovňa, a. s. Správa o solventnosti a finančnom stave za rok končiaci 31. decembra 2022. [online]. Dostupné na: https://www.wuestenrot.sk/storage/app/media/dokumenty/SFCR_2022.pdf

[29] Zákon č. 39/2015 Z. z. Zákon o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online], [citované 30.04.2024], Dostupné na: <https://www.epi.sk/zz/2015-39#cl-II>

Zoznam použitých tabuliek, obrázkov a grafov

Tabuľka č. 1 - Aktíva a Pasíva

Tabuľka č. 2 - Štruktúra súvahy poisťovne

Tabuľka č. 3 - Štruktúra ziskov a strát poisťovne

Tabuľka č. 4 – Základné údaje o poisťovniach (hodnoty sú v tisíc. €)

Tabuľka č. 5 - výpočet a porovnávanie solventnosti z pred minulých rokov hodnoty sú (v tisíc €)

Tabuľka č. 6 - Pomocná tabuľka na porovnanie

Tabuľka č. 7 - Modely požadovaného kapitálu na solventnosť za rok 2022

Tabuľka č. 8 - Modely požadovaného kapitálu na solventnosť za rok 2021

Tabuľka č. 9 - Porovnanie MCR za rok 2021 a 2022 v (tisícoch €)

Tabuľka č. 10 - Splnenie podmienky MCR a SCR v tisíc €

Obrázok č. 1 - Piliere solventnosti

Obrázok č. 2 - SCR – všeobecný štandardný vzorec

Obrázok č. 3 - Systém vnútornej kontroly

Obrázok č. 4 - Ukazovateľ SCR a MCR

Graf č. 1 - Základný prehľad

Graf č. 2 - Solventnosť II za rok 2022

Graf č. 3 - Solventnosť II porovnanie